Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!
Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

83 (7409)
НЯДЗЕЛЯ
6
мая 1945 г.
Цана 20 кап.

Войскі 2-га Беларускага фронта авалодалі горадам Свінемюндэ — буйным портам і ваенна-марской базай немцаў на Балтыйскім моры.

Гераічнай Чырвонай Арміі — слава!

ЗАГАД

Вярхоўнага Галоўнакамандуючага

Камандуючаму войскамі 2-га Беларускага фронта Маршалу Совецкага Саюза РАКАСОЎСКАМУ
Начальніку штаба фронта генерал-палкоўніку БАГАЛЮБАВУ

Войскі 2-га БЕЛАРУСКАГА фронта сёння, 5 мая, авалодалі горадам СВІНЕМЮНДЭ — буйным портам і ваенна-марской базай немцаў на Балтыйскім моры.

У баях за авалоданне портам і ваенна-марской базай СВІНЕМЮНДЭ вызначыліся войскі генерал-лейтэнанта РАМАНОЎСКАГА, генерал-палкоўніка ФЕДЗЮНІНСКАГА, генерал-лейтэнанта ЛЯПІНА, генерал-лейтэнанта КОКАРЭВА, генерал-майора КАРАТКОВА, генерал-майора ФРАЛЕНКОВА, генерал-майора ПАЛЕНАВА, генерал-майора ФЕЦІСАВА, генерал-майора ХУДАЛАВА, палкоўніка РОГАВА, палкоўніка АСАФЕВА, палкоўніка КАРШУНОВА, палкоўніка ПАЛУВЕШКІНА, палкоўніка НОСАВА, генерал-майора БАРШЧОВА, генерал-майора ДЗЕМІДАВА, палкоўніка ЧЭСНАКОВА, генерал-майора КАЛЧАНАВА; артылерысты генерал-майора артылерыі БЕЗРУК, генерал-майора артылерыі КАЗАКОВА, генерал-майора артылерыі КОРАЧКІНА, палкоўніка ШЧОТКІНА, маёра БАБАНАВА, палкоўніка АЛІМБАЕВА, маёра БАЙБУЗЕНКА, палкоўніка АНАНІЧА; танкісты палкоўніка ОБРОКАВА, палкоўніка ДАРАПЕЙ; лётчыкі генерал-палкоўніка авіяцыі ВЕРШЫНІНА, генерал-майора авіяцыі САМОХІНА, генерал-майора авіяцыі АЛЕКСЕЕВА, генерал-майора авіяцыі СМІРНОВА, генерал-лейтэнанта авіяцыі БАЙДУКОВА, генерал-лейтэнанта авіяцыі БАРЫСЕНКА, генерал-майора авіяцыі ОСІПЕНКА, генерал-майора авіяцыі ТУПІКАВА, генерал-лейтэнанта авіяцыі НЕСЦЕРЦАВА, генерал-майора авіяцыі СЧОТЧЫКАВА, генерал-майора авіяцыі ГЕЦЬМАНА, генерал-майора авіяцыі ЛЕБЕДЗЕВА, палкоўніка СМАЛАВІКА, палкоўніка КАЛУГІНА, палкоўніка ГРЫШЧЭНКА, палкоўніка ВІНАГРАДАВА, палкоўніка ВУС, палкоўніка ТІХАМІРАВА, палкоўніка ВОЛКАВА, палкоўніка ДАДОНАВА, палкоўніка ПАКАЕВАГА, палкоўніка ЯКУШЫНА, палкоўніка ПУШКАРОВА, палкоўніка ОСІПАВА, генерал-майора авіяцыі ФЕДАРАВА, палкоўніка КУРАЧКІНА, падпалкоўніка СЛЕПЕНКОВА, падпалкоўніка УСАЧОВА; сапёры генерал-майора інжынерных войск ЧЭПУРАВА, палкоўніка КУРАВА, палкоўніка БАБАЕВА, палкоўніка КАКОРЫНА, палкоўніка ШТЭЙНІНА; сувязісты палкоўніка КАРПЛЯКОВА, палкоўніка ХІЛІНА.

У азнаменаванне атрыманай перамогі злучэнні і часці, якія найбольш вызначыліся ў баях за авалоданне портам і ваенна-марской базай СВІНЕМЮНДЭ, прадставіць да ўзнагароджання ордэнамі.

Сёння, 5 мая, у 22 гадзіны сталіца нашай Радзімы МАСКВА ад імя Радзімы салютуе доблесным войскам 2-га БЕЛАРУСКАГА фронта, якія авалодалі портам і ваенна-марской базай СВІНЕМЮНДЭ, — дванаццацю артылерыйскімі залпамі са ста дваццаці чатырох гармат.

За выдатныя баявыя дзеянні АБ'ЯЎЛЯЮ ПАДЗЯКУ кіруемым Вамі войскам, якія ўдзельнічалі ў баях за авалоданне Свінемюндэ.

Вечная слава героям, палыўшым у баях за свабоду і незалежнасць нашай Радзімы!

Смерць нямецкім захопнікам!

Вярхоўны Галоўнакамандуючы
Маршал Совецкага Саюза І. СТАЛІН.

5 мая 1945 года.
№ 362.

Няспынна нарашчваць тэмпы і павышаць якасць сяўбы

Совецкае сялянства Беларусі разам з усімі працоўнымі нашай Радзімы перажывае выключна радасныя хвалюючыя дні. Слаўная Чырвоная Армія авалодала Берлінам. Збыліся словы таварыша Сталіна — над сталіцай гітлераўскай Германіі ўзнят сцяг перамогі. Блізкі дзень, калі гераічныя чырвоныя воіны канчаткова даб'юць абложанага з усіх бакоў, сканаючага крывёю фашысцкага звера.

Адказваючы на Першамайскі загад правадыра, калгаснікі і калгасніцы, трактарысты і трактарысткі, сяляне-аднаасобнікі нашай рэспублікі старанней і самаадданай працай змагаюцца за хутчэйшае і лепшае правядзенне веснавой сяўбы, актыўна ўдзельнічаюць у падпісцы на Чацвертую Дзяржаўную Ваенную Пазыку — пазыку канчатковай перамогі над ворагам.

На палях рэспублікі гарачая рабочая пара. З небывалым уздымам разгортваецца сацыялістычнае спаборніцтва за атрыманне ў гэтым годзе высокага ўраджаю. Няспынна растуць рады стаханаўцаў, перадавікоў веснавой сяўбы. Сотні трактарыстаў і аратых, сейбітаў і баранавальшчыкаў паказваюць выдатныя ўзоры гераічнай працы на палях. Імёны іх паўтараюць тысячы людзей. Гэта — трактарысты Цімкавіцкай МТС, Бабруйскай абласці, Васіль Лобан і Васіль Сакалоўскі, якія на 15-сільным трактары ўзаралі 389 гектараў і зэканомілі 1.405 кілограмаў гаручага. Гэта — трактарысты Новабеліцкай МТС, Гомельскай абласці, Сцяпан Рудзек, Ціхан Сулейка, Нікалай Клімовіч, якія яшчэ 23 красавіка выканалі дзяржаўны гадавы план трактарных работ. Гэта — Елена Чэркас з Хойніцкай МТС, Булаўка з Калінкавіцкай МТС, В. Налюць з Негарэльскай МТС і многія, многія другія.

Совет Народных Камісараў БССР і ЦК КП(б) Беларусі, разглядзеўшы вынікі сацыялістычнага спаборніцтва машынна-трактарных станцый за красавік 1945 года, прызналі пераможцамі на Ўсебеларускім сацыялістычным спаборніцтве машынна-трактарных станцый Цімкавіцкую, Навабеліцкую, Хойніцкую і Калінкавіцкую МТС. Гэтым машынна-трактарным станцыям прысуджаны пераходныя Чырвоныя Сцягі і выдадзены грашовыя прэміі. Ацэньваючы работу па КП(б)Б ... работы па такіх МТС, як Закружская, Нараўлянская, Лельчыцкая, Слуцкая, Рудакоўская, Слабадская, Хойніцкая, Грэская, Другая Парыцкая, Негарэльская і Калінкавіцкая.

Прайшло некалькі дзён і ў рады перадавых машынна-трактарных станцый уліліся новыя. План веснавых трактарных работ выканалі ўсе МТС Палескай і Бабруйскай абласцей. Трактарысты гэтых машынна-трактарных станцый, разумеючы выключна вялікую ролю трактарнага парка ў паспяховым правядзенні веснавой сяўбы, па-франтавому працуюць на палях, увесь час павышаюць выпрацоўку на трактар. Але гэтага яшчэ нельга сказаць пра некаторыя МТС Магілеўскай, Полацкай і Гомельскай абласцей. Тут яшчэ ў радзе месц трактары больш прастайваюць, чым працуюць.

На 1 мая план веснавой сяўбы па рэспубліцы выканан на 46 процантаў. Сяўбу ранніх збожжавых культур закончылі Палеская, Бабруйская, Мінская, Пінская, Гродненская абласці. Палі калгасаў і сялян-аднаасобнікаў пакрыліся дружнымі ўсходамі ярыны. Ідзе масавая пасадка бульбы. Толькі ў калгасах Палесся пасаджана ўжо каля 6.000 гектараў бульбы. Калгасы Хойніцкага раёна, гэтай абласці, якія першымі ў рэспубліцы яшчэ 20 красавіка закончылі сяўбу ранніх збожжавых культур, праз дзень-два закончаць і пасадку бульбы.

Поспех калгаснікаў Хойніцкага раёна заваяван дзякуючы ўмелай арганізацыі працы, правільнай эксплаатацыі трактароў і коней, шырокага скарыстання на палявых работах кароў. У сацыялістычнае спаборніцтва за высокі ўраджай тут уступілі ўсе калгасы і МТС, брыгады і звенні, калгаснікі і трактарысты. У раёне ўсё падпарадкавана адной мэце — пасеяць хутчэй, пасеяць высокаякасна.

Веснавы дзень год корміць — гаворыць мудрая народная прыказка. Упусціш дзень — страціш на ўраджаі. Цяпер, як ніколі, пасеяць своечасова і высокаякасна — задача ўсіх калгаснікаў, усіх працоўных сельскай гаспадаркі. Пачаўшыся ў гэтым годзе ранняя вясна патрабуе ад кіраўнікоў калгасаў і МТС выкарыстаць усе сродкі і рэзервы.

Няма цяпер больш важнай задачы для партыйных і совецкіх арганізацый, для зямельных органаў, для кіраўнікоў калгасаў, МТС і соўгасаў, для ўсіх бальшэвікоў вёскі, як хуткае і высокаякаснае правядзенне веснавой сяўбы. Лёс высокага ўраджаю вырашаецца цяпер на палях. Ад таго, як і калі будзе завершана сяўба яравых культур, залежыць валавы збор сельскагаспадарчых прадуктаў і сыравіны, так неабходных Радзіме, так неабходных для палепшання дабрабыту сялянства.

Гэтага яшчэ не разумеюць асобныя кіраўнікі некаторых абласцей, раёнаў, калгасаў, МТС і соўгасаў. Гомельская вобласць, якая па свайму геаграфічнаму становішчу, як больш паўднёвая, павінна была ісці ўперадзе, недапушчальна зацягвае сяўбу. На 1 мая план сяўбы тут выканан на 27,8 проданта. Што, на Гомельшчыне былі горшыя кліматычныя ўмовы, чым у астатніх абласцях, якія закончылі сяўбу ранніх збожжавых культур? Зусім не. Гомельскі сельскі раён, які знаходзіцца ў аднолькавых умовах з многімі іншымі раёнамі абласці, яшчэ 30 красавіка выканаў план сяўбы ранніх збожжавых культур. Значыць справа не ў гэтым. Вобласць адстае толькі таму, што на палявых работах тут яшчэ далёка не ўсюды правільна арганізавана праца калгаснікаў, дрэнна скарыстоўваецца жывое цягло і асабліва трактарны парк МТС.

Яшчэ марудней разгортваецца сяўба ў калгасах Магілеўскай абласці. Недапушчальна зацягваючы сяўбу, тут у радзе месц груба нарушаюць агратэхніку. Так, напрыклад, у Прапойскім раёне, не глядзячы на наяўнасць хімікатаў, сеюць непратручаным, а часта і неачышчаным насеннем. Няма тут яшчэ сапраўды бальшэвіцкіх клопатаў за лёс ураджаю.

Наша краіна перажывае дні, выключна багатыя гістарычнымі падзеямі. Совецкі тыл і фронт жывуць цяпер адным нястрымным жаданнем — хутчэй дабіць фашысцкага звера ў яго логаве. У імя хутчэйшай перамогі над ворагам мабілізуем усе сілы на правядзенне веснавой сяўбы ў самыя лепшыя агратэхнічныя тэрміны і высокаякасна.

Няспынна нарашчваць тэмпы і павышаць якасць сяўбы, максімальна скарыстоўваць кожны веснавы дзень — баявая задача калгаснікаў, сялян-аднаасобнікаў, работнікаў МТС і соўгасаў — усіх працоўнікаў беларускай вёскі.

Велізарны поспех пазыкі ў Маскве, Ленінградзе і іншых буйных прамысловых цэнтрах краіны

Паводле вестак, якія паступілі ў Народны Камісарыят Фінансаў СССР, падпіска на Чацвертую Ваенную Пазыку праходзіць з велізарным уздымам. У Маскве і ў другіх буйных прамысловых цэнтрах краіны... рабочы ўвесь наяўны састаў рабочых і служачых. Закончаныя ...

Падпіска ў МАСКВЕ на вечар 5 мая склала 1.318 мільёнаў рублёў, што на 119,8 процанта намечанай сумы.

У ЛЕНІНГРАДЗЕ ... У горадзе ГОРКІМ размешчана аблігацый на 185 мільёнаў рублёў, у НОВАСІБІРСКУ — на 144 мільёны рублёў, у КУЙБЫШАВЕ — на 153 мільёны рублёў. Перавышана таксама намечаная сума падпіскі ў БАКУ, ТБІЛІСІ, АШХАБАДЗЕ, МІНСКУ, ХАРКАВЕ, ДНЕПРАПЯТРОЎСКУ і іншых гарадах.

(ТАСС).

Ад Совецкага Інформбюро

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 5 МАЯ

На працягу 5 мая войскі 3-га БЕЛАРУСКАГА фронта вялі бы на ачышчэнню ад праціўніка касы ФРЫШ НЕРУНГ і занялі населеныя пункты ЛАНГХАКЕН, ШЭЛМЮЛЬ, ШМІРГЕЛЬ, ПРЭБЕРНАУ, ШОТЛАНД.

Войскі 2-га БЕЛАРУСКАГА фронта 5 мая авалодалі горадам СВІНЕМЮНДЭ — буйным портам і ваенна-марской базай немцаў на Балтыйскім моры, а таксама поўнасцю ачысцілі ад праціўніка астравы ВОЛІН і УЗЕДОМ, ...

Войскі 1-га БЕЛАРУСКАГА фронта, прасоўваючыся ўперад на паўночным захадзе ад горада БРАНДЭНБУРГ, занялі гарады ЦЫЗАР, ЛОБУРГ, БУРГ, МЕКЕРН, ГОМЕРН, РОСЛАУ. За 4 мая войскі фронта ўзялі ў палон 2.860 нямецкіх салдат і афіцэраў.

Войскі 4-га УКРАІНСКАГА фронта, наступаючы на паўночным захадзе і поўдні ад горада МОРАЎСКА ОСТРАВА, з баямі занялі гарады ХОФ (ДВОРЦЭ), БЕРН (МОР БЕРОУН), ФУЛЬНЕК, МІСТЭК і буйныя населеныя пункты МЕЛЬЧ, РАУЧ, ДОМШТАДТЛЬ, ШТАДТ ЛІБАУ, БАРТОШОВІЦ, МЕЦЛОВІЦА, ФРЫДЛАНД, КУНЧЫЦЭ, РОЖНОЎ. За 4 мая войскі фронта ўзялі ў палон 1.100 нямецкіх салдат і афіцэраў.

Войскі 2-га УКРАІНСКАГА фронта, прадаўжаючы наступленне на паўночным усходзе ад БРНО, авалодалі горадам КРОМЕРЖЫЖ.

На другіх участках фронта істотных змен не было.

За 4 мая на ўсіх франтах падбіта і знішчана 26 нямецкіх танкаў. У паветраных баях і агнём зенітнай артылерыі збіта 14 самалётаў праціўніка.

* * *

Войскі 3-га Беларускага фронта вялі бы на ачышчэнню ад немцаў касы Фрыш Нерунг. Совецкія часці наступаюць па вузкай, суцэльна пакрытай лесам паласе зямлі. Мясцовасць выключае магчымасць якога-небудзь манеўра. Праціўнік даказвае супраціўленне. Нашы наступаючыя падраздзяленні на кожным кроку сустракаюць лясныя завалы і мінныя палі. Совецкія пехацінцы, разам з суправаджаючымі іх артылерыстамі, пераадолеўшы тры процітанкавыя рвы і некалькі ліній траншэй, выбілі гітлераўцаў з вельмі ўмацаванага апорнага пункта Шотланд. У баі за гэты населены пункт знішчана да 300 нямецкіх салдат і афіцэраў. Захоплена 14 гармат, 5 мінамётаў, 40 кулямётаў і два склады з боепрыпасамі.

* * *

Войскі 2-га Беларускага фронта, ... часці фарсіравалі пралву Пеене, высадзілі дэсант на востраве Узедом і разгарнулі наступленне на ўсходнім напрамку. У выніку імклівага ўдару нашы войскі разграмілі варожы гарнізон і авалодалі горадам Свінемюндэ — адным з лепшых па абсталяванню партоў Германіі. Войскі фронта падавілі асобныя ачагі супраціўлення немцаў і поўнасцю ачысцілі ад праціўніка астравы Волін і Узедом.

* * *

Войскі 1-га Беларускага фронта прасоўваліся ўперад на паўночным захадзе ад горада Брандэнбург. ...

* * *

Войскі 4-га Украінскага фронта прадаўжалі наступленне. ...

* * *

Войскі 2-га Украінскага фронта прадаўжалі наступленне. ... вызначаліся ў горад Кромержыж. Нашы штурмавыя групы і ноччу і ўдзень выбівалі гітлераўцаў з каменных будынкаў і падвалаў. К канцу дня нашы войскі разграмілі варожы гарнізон і авалодалі горадам Кромержыж — важным вузлом шляхоў зносін. Рэшткі гітлераўцаў у беспарадку адступілі. Захоплена многа ўзбраення, а таксама склады з боепрыпасамі.

Прэзідыуму Вярхоўнага Совета Азербайджанскай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі

Прэзідыум Вярхоўнага Совета Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік горача вітае рабочых, калгаснікаў і інтэлігенцыю Азербайджанскай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі з дваццаціпяцігоддзем устанаўлення совецкай улады ў Азербайджане.

Рабочыя і сяляне Азербайджана дваццаць пяць год таму назад скінулі ўладу капіталістаў, царскіх чыноўнікаў, бекаў і ханаў і ўстанавілі совецкую ўладу. Пад кіраўніцтвам комуністычнай партыі на аснове няўхільнага правядзення ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі, працоўныя Азербайджана, пры брацкай дапамозе рускага народа, дабіліся за годы совецкай улады велізарных поспехаў у гаспадарчым і культурным будаўніцтве.

Выдатных рэзультатаў дасягнулі бакінскія нафтавікі ў справе развіцця нафтаздабычы, асваення новых нафтавых раёнаў, павышэння тэхнікі перапрацоўкі нафты і выпрацоўкі высокаякасных гатункаў бензіну. Дасягнуты вялікія поспехі ў галіне электрыфікацыі, машынабудаўніцтва і ў развіцці іншых галін прамысловасці.

Калгасы і соўгасы Азербайджана, аснашчоныя сучаснай сельскагаспадарчай тэхнікай, значна расшырылі пасеўныя плошчы бавоўны, дабіліся высокіх паказчыкаў у развіцці жывёлагадоўлі, табакаводства, вінаградарства і вінаробства.

Поспехі ў прамысловасці і сельскай гаспадарцы забяспечылі няўхільны рост дабрабыту працоўных рэспублікі. Высока падняўся культурны ўзровень азербайджанскага народа, сапраўднага росквіту дасягнулі навука і мастацтва. Яркім праяўленнем росту нацыянальнай інтэлігенцыі і навуковых кадраў Азербайджана з'яўляецца стварэнне Акадэміі Навук Азербайджанскай ССР.

У дні Вялікай Айчыннай вайны працоўныя Азербайджана праявілі бязмежную любоў да радзімы, адданасць совецкай уладзе, справе партыі Леніна—Сталіна. Воіны-азербайджанцы ў барацьбе з нямецкімі захопнікамі паказваюць узоры беззаветнай храбрасці і стойкасці, множаць у радах Чырвонай Арміі яе баявую славу. Дзякуючы самаадданай працы рабочых і інжынерна-тэхнічных работнікаў Азербайджан з чэсцю выканаў у часе Айчыннай вайны ролю важнейшай крыніцы забяспечання гаручым Чырвонай Арміі і народнай гаспадаркі краіны.

Прэзідыум Вярхоўнага Совета СССР шле працоўным Азербайджана пажаданні далейшых поспехаў у соцыялістычным будаўніцтве і выказвае цвёрдую ўпэўненасць у тым, што азербайджанскі народ, натхнёны гістарычнымі перамогамі Чырвонай Арміі, кіруемай таварышам Сталіным, даб'ецца ўсебаковай дапамогі фронту ў дні канчатковага разгрому нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Няхай жыве Азербайджанская Совецкая Соцыялістычная Рэспубліка!

Прэзідыум Вярхоўнага Совета Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік.

Старшыні Совета Народных Камісараў БССР таварышу ПАНАМАРЭНКА П. К., Сакратару Цэнтральнага Камітэта КП(б) Беларусі таварышу КІСЯЛЁВУ Н. В.

Калгаснікі і калгасніцы Мінскай абласці, натхнёныя гістарычнымі перамогамі Чырвонай Арміі на франтах вялікай Айчыннай вайны ў барацьбе супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў, уключыліся ва ўсесаюзнае соцыялістычнае спаборніцтва за паспяховае правядзенне сяўбы, за высокі ўраджай і павелічэнне валавога збору збожжа ў 1945 годзе. Устаноўлены ўрадам план сяўбы ранніх збожжавых і збожжа-бабовых культур—125.600 гектараў—на 4 мая выканан. Усяго пасеяна 127.600 гектараў ранніх збожжавых і іншых культур.

Калгасы абласці прыступілі да масавай пасадкі бульбы.

Старшыня выканкома Мінскага абласнога Совета дэпутатаў працоўных Р. МАЧУЛЬСКІ.

Сакратар Мінскага абкома КП(б) Беларусі В. КАЗЛОЎ.

МІНСК

Старшыні Соўнаркома БССР, Сакратару ЦК КП(б)Б таварышу ПАНАМАРЭНКА

Змагаючыся за высокі ўраджай 1945 года, калгасы Капыльскага раёна 1 мая выканалі дзяржаўны план сяўбы ранніх збожжавых і тэхнічных культур. Пасеяна 13.211 гектараў. Усе чатыры машынна-трактарныя станцыі раёна выканалі план веснавых трактарных работ. ... Цімкавіцкая МТС узарала 1.597 гектараў і зэканоміла 4.200 кілограмаў гаручага. Трактарысты Васіль Лобан і Васіль Сакалоўскі на 15-сільным трактары ўзаралі 389 гектараў і зэканомілі 1.405 кілограмаў гаручага. Трактарысты Ольга Варабей і Пётр Таўкач узаралі на 15-сільным трактары 226 гектараў і зэканомілі 875 кілограмаў гаручага. Трактарыст Нікалай Пяшкур са сваім напарнікам узаралі 216 гектараў і зэканомілі 437 кілограмаў гаручага.

Капыльская МТС узарала 1.019 гектараў і зэканоміла 1.042 кілограмы гаручага.

Прадаўжаем сяўбу збожжавых і тэхнічных культур звыш плана. Прыступілі да масавай пасадкі бульбы.

Сакратар РК КП(б)Б ЖАЛЯЗНОЎ.

Старшыня раённага выканкома Совета дэпутатаў працоўных ЕМЕЛЬЯНАЎ.

Загадчык райзямаддзела ЛІНІК.

ВЫДАННЕ ЗАГАДА ТАВАРЫША СТАЛІНА АД 1 МАЯ 1945 ГОДА

Дзяржаўнае выдавецтва палітычнай літаратуры выпусціла асобным выданнем загад Вярхоўнага Галоўнакамандуючага Маршала Совецкага Саюза І. Сталіна ад 1 мая 1945 года.

Тыраж брашуры—5 мільёнаў экземпляраў.

(ТАСС).

Выстаўка, прысвечаная Дню друку

ГРОДНА, 5 мая. (БЕЛТА). Працоўныя горада шырока адзначаюць Дзень большэвіцкага друку. На прадпрыемствах і ва ўстановах праводзяцца гутаркі; агітатары расказваюць аб слаўнай ролі большэвіцкага друку ў дні вайны. У Гродненскай абласці ў час нямецкай акупацыі выходзіла некалькі друкаваных падпольных большэвіцкіх газет. Яны адыгралі велізарную ролю ў развіцці партызанскага руху ў абласці, у падняцці шырокіх мас насельніцтва на свяшчэнную барацьбу супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

У партыйным кабінеце гаркома партыі адкрылася выстаўка, прысвечаная нацыянальнаму друку і арганізацыі большэвіцкага друку ў Гродненскай абласці ў час барацьбы з нямецка-фашысцкімі акупантамі.

Тут прадстаўлены першыя насценгазеты, якія выпускаюцца на прадпрыемствах і ва ўстановах горада.

За высокі ўраджай перамогі!

У ТРАКТАРНАЙ БРЫГАДЗЕ

З ранняга трактарaў у Прапойскай МТС [illegible] пазніліся. Тэрмін, прадугледжаны па плану, падыходзіў к канцу, а тры трактары яшчэ сталі неадрамантаванымі.

— Як справы?—пытаецца з абласці... [illegible]

З МТС упэўнена адказалі:

— Сказана, зробім...

[illegible]

Як толькі падсохла глеба, на калгасным палі выехалі 23 трактары.

У калгас імені Максіма Горкага прыехаў на сваім ХТЗ Ігнат Аўчыннікаў. У першы-ж дзень ён узараў 9 гектараў.

[illegible]

3-я трактарная брыгада Прапойскай МТС.

І. НАЗЛОЎ.

ЗВОДКА
аб рабоце трактараў па машынна-трактарных станцыях БССР на 1 мая 1945 года

Вобласці	Усяго зроблена трактарамі ўсіх марак у працэнтах: да гадавога плана	да плана веснавых работ
1. Бабруйская	33,6	79,0
2. Віцебская	17,4	48,2
3. Гомельская	18,1	48,0
4. Мінская	18,5	49,8
5. Магілеўская	11,3	33,4
6. Палеская	39,4	100,0
7. Полацкая	11,8	33,4
Разам па ўсходніх абласцях	19,2	52,2
8. Баранавіцкая	14,4	39,6
9. Брэсцкая	11,3	30,1
10. Гродненская	14,3	39,4
11. Маладзечненская	16,4	49,0
12. Пінская	16,0	49,7
Разам па заходніх абласцях	14,6	41,3
Усяго па БССР	18,9	51,4

СПРАВАЗДАЧНА-ЭКАНАМІЧНЫ АДДЗЕЛ НАРКАМЗЕМА БССР.

Справы юных патрыётаў

Любоўна працавалі вучні г. Барысава па аднаўленню сваіх школ, разбураных або засмечаных нямецкімі захопнікамі. Каб ачысціць школы ад бруду і смецця было затрачана больш 1.000 чалавекадзён. Вучні самі атынкавалі 79 класных пакояў, 13 карыдораў, 6 кабінетаў. Да зімы вучні нарыхтавалі каля 800 кубаметраў дроў. Яны-ж дапамаглі сабраць прылады і прыборы для фізічных і хімічных кабінетаў.

Зараз у Барысаве ў чатырох сярэдніх школах ёсць фізічныя кабінеты, у трох—хімічныя, а прыродазнаўчыя кабінеты і бібліятэкі арганізаваны ва ўсіх сярэдніх і няпоўных сярэдніх школах.

Нашы школы ўзялі шэфства над шпіталямі. Вучні сабралі многа рознага гаспадарчага начыння. Раненым байцам і афіцэрам яны раздалі больш 1.500 падарункаў. Школьнікі сістэматычна наведваюць шпіталі: чытаюць раненым байцам газеты, часопісы, выступаюць з самадзейнасцю. Гадзіны, што праводзяць школьнікі ў шпіталях, пакідаюць самае глыбокае ўражанне ў байцоў. Раненыя з нецярплівасцю чакаюць прыходу дарагіх іх сэрцу гасцей—нашых вучняў.

Школьнікі падтрымліваюць цесную сувязь з франтавікамі. Хвалюючыя пісьмы пішуць байцы і афіцэры школьнікам. «Павінен вам прызнацца, —піша гвардыі капітан Макухін, былы дырэктар 6-й сярэдняй школы,—што пісьмо ваша з'явілася радасцю не толькі для мяне. Яно ўсхвалявала і маіх таварышоў. Пісьмо выклікала рад успамінаў аб дзецях, аб родных. Я абяцаю вам ваяваць, не шкадуючы жыцця, сіл і здароўя, каб выканаць святы абавязак перад радзімай, перад вамі—дзецьмі».

Франтавікі паведамляюць аб сваіх баявых справах, цікавяцца жыццём і поспехамі вучняў. Школьнікі ў сваю чаргу падрабязна знаёмяць франтавікоў з жыццём свайго класа, школы, свайго горада.

Па ініцыятыве гарадскога аддзела народнай асветы праведзен месячнік дапамогі сем'ям інвалідаў Айчыннай вайны, франтавікоў і дзецям-сіратам. Школы добра падрыхтавалі і правялі тры літаратурна-вакальныя вечары і збор сродкаў па падпісных лістах. Сабрана звыш 17.000 рублёў, розная бялізна, ручнікі і інш.

Вучні нашых школ прымалі актыўны ўдзел і ў вырашэнні раду гаспадарчых задач горада. У студзені-лютым месяцы ў горадзе прымаліся сур'ёзныя захады для забяспечання горада палівам. На нарыхтоўку дроў выйшлі працоўныя горада. Вучні старшых класаў таксама прынялі самы актыўны ўдзел у гэтай рабоце. Яны нарыхтавалі 500 кубаметраў дроў, замест 300, вызначаных па плану.

Вялікая грамадская работа, якая выконваецца нашай школьнай моладдзю, выхоўвае ў ёй пачуццё адказнасці за работу свайго калектыва, выклікае імкненне змагацца за гонар і чэсць сваёй школы, свайго класа, піонерскай дружыны.

Зараз ва ўсіх школах праводзяцца індывідуальныя і групавыя паўтарэнні пройдзенага навучальнага матэрыялу, абзорныя лекцыі па важнейшых тэмах праграмы, кансультацыі. Пры праверцы вучні паказваюць глыбокія веды пройдзенага матэрыялу. Яны сумленна і сур'ёзна рыхтуюцца да здачы экзаменаў і пераводных іспытаў. Свой патрыятычны абавязак перад любімай радзімай—вучыцца добра, вучыцца выдатна—нашы вучні выконваюць.

В. САМЦЭВІЧ,
загадчык барысаўскага гарадскога аддзела народнай асветы.

Закончылі сяўбу збожжавых культур

МАЗЫР. (Па тэлефону ад кар. «Звязды»). Калгаснікі Палесся адказваюць новымі працоўнымі подзвігамі на гістарычныя перамогі доблеснай Чырвонай Арміі і на Першамайскі загад правадыра. 2 мая, ў дзень разгрому Чырвонай Арміяй нямецкіх войск у Берліне, калгасы вобласці выканалі дзяржаўны план сяўбы ранніх збожжавых культур.

Цяпер усюды ідзе масавая пасадка бульбы. Пасаджана ўжо 5.211 гектараў. Перадавымі ў пасадцы бульбы з'яўляюцца калгасы Хойніцкага і Брагінскага раёнаў.

* * *

ГРОДНА. Калгасныя і сялянскія гаспадаркі вобласці выканалі план сяўбы ранніх каласавых культур, засеяўшы звыш гэтага 3.000 гектараў. Значна перавыканалі план сяўбы Гродненскі, Берастовіцкі і Ваўкавыскі раёны. Яны таксама закончылі сяўбу ільну. У вобласці разгарнулася масавая пасадка бульбы.

* * *

ПІНСК. Калгасы і сялянскія гаспадаркі вобласці выканалі дзяржаўны план сяўбы ранніх каласавых.

(БЕЛТА).

У СОЎГАСАХ БЕЛАРУСІ

Соўгасы сістэмы Наркомсоўгасаў БССР на 1 мая выканалі план сяўбы ранніх збожжавых культур на 59,1 процанта. За пяцідзёнку—з 25 красавіка па 1 мая—прырост склаў 21 процант.

Бульбы ў соўгасах пасаджана 143 гектары, падсеяна аднагадовых траў 273 гектары, падсеяна беспакроўных шматгадовых траў 180 гектараў і падсеяна шматгадовых падпакроўных траў—744 гектары.

Перадавікамі па правядзенню веснавой сяўбы з'яўляюцца соўгасы: «Горкі Абчак», «Стары Барысаў», «Натальеўск», Мінскай вобласці, «Сіманава, Магілеўскай вобласці, імені Горкага, «Чырвоны бераг», Гомельскай вобласці, імені Молатава, «Астрагляды», «Ведрыч», Палескай вобласці, «Горны сноў», «Вольны Чарняхоў», «Чырвоная звязда», «Карэлічы», «Пуча», Баранавіцкай вобласці, «Любань», Маладзечненскай вобласці, «Станіслававa», «Свіслач» і «Скідэль», Гродненскай вобласці, якія поўнасцю закончылі сяўбу ранніх каласавых культур.

АГІТБРЫГАДА Ў КАЛГАСЕ

КАМАРЫН. (Кар. «Звязды»). Камарынскі райком комсамола арганізаваў комсамольска-маладзёжную агітбрыгаду, якая на час сяўбы выехала ў калгасы раёна.

У праграме выступленняў гэтай брыгады—Гімн Совецкага Саюза, рускія і беларускія народныя песні, дэкламацыя вершаў, невялічкія пастаноўкі і танцы.

У саставе брыгады ёсць агітатар Галіна Шульга. Яна штодзённа праводзіць з калгаснікамі гутаркі аб падзеях на франтах Айчыннай вайны і жыцці нашай вялікай Радзімы.

Агітбрыгада пабывала ўжо ў 3-х калгасах раёна і наладзіла некалькі канцэртаў. Брыгадай кіруе комсамолка Марыя Грань.

НА ІНДЫВІДУАЛЬНЫХ ГАРОДАХ МАЗЫРАН

МАЗЫР. (Кар. «Звязды»). Для жыхароў горада адведзена больш трох тысяч індывідуальных гародаў. Калектыўныя гароды атрымалі 60 прадпрыемстваў і ўстаноў горада.

Мазырскі гарадскі выканаўчы камітэт выдзеліў 50 тон насення бульбы для выдачы яе сем'ям франтавікоў, інвалідаў Айчыннай вайны, непрацаздольным старым і многадзетным мацерам.

На індывідуальных і калектыўных гародах разгарнуліся веснавыя работы, пачалася пасадка бульбы.

КАЛГАС «МАЙ» ЗАКОНЧЫЎ СЯЎБУ.

Калгас «Май» Крупскага раёна першым у раёне закончыў сяўбу збожжавых і тэхнічных культур на плошчы 200 гектар. Усе яравыя пасеяны за 8 дзён. Збожжавыя пасеяны добраякасным пратручаным насеннем пры захаванні ўсіх агратэхнічных правіл.

Чытка газет у полі. Калгас імені Калініна, Дзяржынскага раёна, Мінскай вобласці.
Фото Л. Мазелева.

XI СЕСІЯ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР 1-га СКЛІКАННЯ

Прамова дэпутата СЕДЫХ В. Я.

(Полацкая акруга, Беларуская ССР)

Таварышы дэпутаты! XI сесія Вярхоўнага Совета СССР заслухала даклад Народнага Камісара Фінансаў СССР аб Дзяржаўным бюджэце на 1945 год. Гэты бюджэт з'яўляецца яркім сведчаннем несакрушымай магутнасці нашай Совецкай дзяржавы, сілы і магутнасці нашага гераічнага многанацыянальнага народа.

Мы абмяркоўваем Дзяржаўны бюджэт на 1945 год ва ўмовах, калі доблесная Чырвоная Армія пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна вядзе апошні рашаючы бой з нямецка-фашысцкімі захопнікамі. Выконваючы сваю вялікую гістарычную місію, Чырвоная Армія бязлітасна громіць гітлераўцаў, знішчае іх дывізіі, крушыць іх тэхніку, наносіць ворагу ўдары ашаламляючай сілы.

Ніколі яшчэ магутнасць і веліч узброеных сіл Совецкай дзяржавы не раскрываліся так поўна і ярка, як у гэтыя дні. Сацыялістычны лад, які ўвасобіў у жыццё бяссмертныя ідэі ленінска-сталінскага вучэння, даў нашаму народу і ўзброеным сілам Совецкага Саюза вялікую і неперамо́жную сілу. Эканамічная аснова Совецкай дзяржавы аказалася непараўнальна больш моцнай, чым эканоміка варожых дзяржаў. Таржаствуе сацыялістычны лад, таржаствуе наша ідэалогія, таржаствуе наша справядлівая справа.

Таварышы дэпутаты! У вялікай Айчыннай вайне беларускі народ разам з вялікім рускім народам і другімі брацкімі народамі Совецкага Саюза гераічна змагаецца за сваю Радзіму, за сваю свабоду і нацыянальную незалежнасць.

Па закліку таварыша Сталіна беларускі народ пад кіраўніцтвам Комуністычнай партыі (большэвікоў) Беларусі разгарнуў у тылу ворага ўсенародную партызанскую барацьбу супроць нямецкіх захопнікаў.

Беларускія партызаны і партызанкі стварылі на беларускай зямлі невыносныя ўмовы для нямецкіх акупантаў, аказвалі вялікую дапамогу Чырвонай Арміі ў разгроме ворага. Цяжкія выпрабаванні вайны яшчэ больш згуртавалі беларускі народ вакол совецкай улады, большэвіцкай партыі і таварыша Сталіна.

Калі слаўная Чырвоная Армія выкінула нямецкіх акупантаў з Беларусі, сотні тысяч беларусаў, у тым ліку 180 тысяч партызан, уліліся ў рады Дзеючай Чырвонай Арміі. Працоўныя самааддана працавалі ў тыя дні на аднаўленні чыгунак і шасейных дарог, мастоў, пераправаў і сродкаў сувязі. Беларускае насельніцтва аказвала вялікую дапамогу наступаючым часцям Чырвонай Арміі ў забяспечванні прадуктамі харчавання і фуражом, у прасоўванні боепрыпасаў на перадавыя лініі, у доглядзе раненых.

У кароткія тэрміны былі адноўлены тысячы кіламетраў чыгункі, адноўлены і пабудаваны сотні чыгуначных мастоў. На месяц раней тэрміну, устаноўленага Дзяржаўным Камітэтам Абароны, былі аднаўлены масты на рэках Днепр, Бярэзіна, Сож і Нёман. Адрамантавана звыш 1.400 кіламетраў шасейных і грунтавых дарог і пабудавана 2.950 мастоў.

Беларускі народ прыносіць гарачыя словы падзякі роднай Чырвонай Арміі, вялікаму настаўніку і другу беларускага народа таварышу Сталіну за вызваленне з нямецкага ярма.

Подлы вораг учыніў на беларускай зямлі цяжкія спусташэнні. Народнай гаспадарцы нашай рэспублікі ён нанёс велізарныя страты. Разбураны беларускія гарады—Мінск, Віцебск, Гомель, старажытнейшы горад Полацк і іншыя. Закатавана і знішчана больш 800 тысяч насельніцтва. 300 тысяч чалавек выгнана ў нямецкае рабства.

Вельмі вялікія страты нямецкія акупанты нанеслі сельскай гаспадарцы. Нямецкія захопнікі разбурылі ўсе машынна-трактарныя станцыі і машынна-трактарныя майстэрні. Грамадская жывёлагадоўля калгасаў знішчана поўнасцю. У калгасах асталося ўсяго 30 процантаў коней у параўнанні з даваенным часам. У сёлах Беларусі знішчана больш 315 тысяч дамоў калгаснікаў. Беларускі народ прыкладае гераічныя намаганні па ліквідацыі вынікаў нямецкай акупацыі. У надзвычай цяжкіх умовах, пры велізарным недахопе цягла і ўборачных сельскагаспадарчых машын, калгасы рэспублікі і аднаасобныя гаспадаркі своечасова ўбралі збожжавыя культуры і паспяхова правялі сяўбу азімых на плошчы, якая складае больш 70 процантаў даваеннага пасеву. У 1944 годзе было здана ў фонд Чырвонай Арміі 3 мільёны пудоў хлеба. Нарыхтавана і здана дзяржаве больш 28 мільёнаў пудоў бульбы.

Беларускі народ перавыканаў таксама дзяржаўныя заданні па забяспечанню крапёжным лесам аднаўляемых шахт Данбаса і па забяспечанню чыгунак палівам.

Фашысцкія разбойнікі ставілі сваёй задачай ліквідаваць беларускую нацыянальную культуру. Нямецкія варвары знішчылі поўнасцю 6.808 школьных будынкаў, разграмілі і разграбілі Беларускую Акадэмію навук з яе калекцыяй гістарычных дакументаў. Яны разбурылі і Беларускі дзяржаўны універсітэт, раскралі і спалілі кнігі дзяржаўнай бібліятэкі імені Леніна, знішчылі нашы інстытуты, усе кінотэатры і радыёвузлы. Фашысцкія вандалы высеклі многа найпрыгажэйшых паркаў і садоў, знішчылі скульптурныя і архітэктурныя помнікі старажытнасці і іншыя творы мастацтва.

У сучасны момант у рэспубліцы працуюць 10.440 пачатковых і сярэдніх школ, якімі ахоплена 1.260.925 вучняў. Адкрыта 198 дзіцячых дамоў для дзяцей, бацькі якіх загінулі ад рук нямецкіх акупантаў. Адноўлена 23 ВНУ і 69 сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў, 12 тэатраў, 232 кіноўстаноўкі і 174 радыёвузлы.

Нямецка-фашысцкія акупанты варварска разбурылі і большасць медыцынскіх устаноў рэспублікі. Работа па іх аднаўленню дала вядомыя вынікі: працуюць 440 бальніц на 20 тысяч ложкаў, 816 амбулаторна-палікліні́чных участкаў, 1.070 фельчарска-акушорскіх пунктаў, 240 іншых медыка-санітарных устаноў. Аднак у 1945 годзе і ў наступныя годы нам прадстаіць многа папрацаваць, каб поўнасцю ліквідаваць вынікі нямецка-фашысцкай акупацыі ў галіне аховы здароўя.

Таварышы дэпутаты! Да вайны ў Беларусі налічвалася 37.039 прамысловых прадпрыемстваў, у тым ліку 2.309 буйных прадпрыемстваў. Многія галіны прамысловасці займалі вялікае месца ў агульным аб'ёме вытворчасці Совецкага Саюза. Прамысловасць Беларусі немцы падверглі найбольш варварскаму разбурэнню. Будынкі абсалютнай большасці прадпрыемстваў спалены або ўзарваны, а абсталяванне знішчана або вывезена ў Германію. Толькі ў прамысловасці рэспубліканскага падпарадкавання знішчана або вывезена 600 паравых катлоў, больш 10 тысяч рухавікоў розных магутнасцей, каля 2 тысяч адзінак кавальска-прэсавага абсталявання, 12 тысяч металарэжучых станкоў, больш 30 тысяч тэкстыльных машын і станкоў. Электрастанцыі разбураны амаль цалкам: з 147 тысяч кілават электрамагутнасці асталося толькі 8 тысяч кілават.

Першыя крокі па аднаўленню прамысловасці зроблены. З пачатку вызвалення па 1 студзеня 1945 года ў рэспубліцы адноўлена і пушчана 3.406 прадпрыемстваў, у тым ліку некалькі буйных прадпрыемстваў абароннага значэння, а таксама вырабляючых будаўнічыя матэрыялы.

1945 год будзе годам вялікіх аднаўленчых работ у прамысловасці Беларусі. Капіталаўкладанні, выдзеленыя ў бюджэце, канцэнтруюцца ў галінах, якія маюць рашаючае значэнне для аднаўлення народнай гаспадаркі рэспублікі ў цэлым і далейшай яе індустрыялізацыі. Гадавы аб'ём валавой прадукцыі прамысловасці на 1945 год запланаван у суме 500 мільёнаў рублёў.

Таварышы дэпутаты! Выконваючы вялікія і цяжкія задачы па аднаўленню народнай гаспадаркі, беларускі народ атрымлівае шырокае падтрыманне і дапамогу брацкіх рэспублік СССР. Гэтая дапамога натхняе наш народ на самаадданую працу ў імя перамогі, усяляе бадзёрасць і ўпэўненасць у хуткім аднаўленні народнай гаспадаркі. Мы ўжо атрымалі ад брацкіх рэспублік 396 вагонаў са станкамі, рознага роду абсталяваннем, сельскагаспадарчым інвентаром і іншымі матэрыяламі. Асабліва трэба адзначыць Удмурцкую АССР, Яраслаўскую, Горкаўскую, Новасібірскую вобласці РСФСР, якія многа дапамаглі Беларускай ССР у аднаўленчых работах. У гэтай дапамозе беларускі народ адчувае вялікую сілу дружбы народаў нашай многанацыянальнай сацыялістычнай дзяржавы. Выказваючы падзяку за аказаную дапамогу, мы ўпэўнены, што працоўныя брацкіх саюзных рэспублік і ў далейшым а[...]жуць дапамогу беларускаму народу ў [...]чайшым аднаўленні народнай гаспада[...] рэспублікі.

Дзяржаўны бюджэт Беларускай ССР [...] 1945 год прадугледжан у суме 2.377 м[...]ёнаў рублёў. На пакрыццё выдаткаў, п[...]нятых па бюджэту нашай рэспублікі, [...]пускаецца датацыя з саюзнага бюджэт[...] суме 1.200 мільёнаў рублёў. Гэты бюд[...] поўнасцю забяспечвае выкананне за[...] якія стаяць перад беларускім народам [...] 1945 год па аднаўленню разбуранай [...]мецкімі акупантамі народнай гаспада[...] рэспублікі.

Сумы бюджэта па Беларускай ССР [...]глядна паказваюць, якія вялікія клопа[...] праяўляюць Урад СССР і таварыш Ста[...] аб аднаўленні народнай гаспадаркі Бе[...]русі.

Таварышы дэпутаты! Дзяржаўны б[...]жэт на 1945 год, пастаўлены на зацв[...]джэнне XI сесіі Вярхоўнага Совета СС[...] з'яўляецца яркім выражэннем сілы і [...]гутнасці нашай вялікай сацыялістычн[...] дзяржавы. Пачуццё гордасці выклікае [...] факт, што ў гэтым бюджэце 137,9 міль[...]да рублёў прадугледжаны на ваенныя [...] трэбы. Гэта будзе фінансаваннем пабедн[...] завяршэння Айчыннай вайны.

Велізарныя асігнаванні ў суме 64,6 мі[...]ярда рублёў бюджэт прадугледжвае на [...]нансаванне народнай гаспадаркі. Не мо[...] не выклікаць таксама пачуцця горда[...] і радасці ў кожным совецкім грамадзяні[...] і той факт, што 66,1 мільярда рублёў [...] бюджэту накіроўваюцца на сацыяльн[...]-культурныя мерапрыемствы.

Перад намі стаяць вялікія і адказн[...] задачы па аднаўленню народнай гасп[...]даркі. Таварыш Сталін сказаў: «Нам не[...]ходна поўнасцю ліквідаваць вынікі гас[...]дарання немцаў у раёнах, вызваленых [...] нямецкай акупацыі. Гэта вялікая, агульн[...] народная задача. Мы можам і павінны [...]шыць гэтую цяжкую задачу ў кар[...] тэрмін».

Таму дзяржаўны бюджэт на 1945 г[...] прадугледжвае вялікія сумы на аднаўле[...]не народнай гаспадаркі раёнаў, вызвал[...]ных ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Дзяржаўны бюджэт на 1945 год мабі[...]зуе ўвесь наш народ на самаадданую пра[...] для дасягнення поўнай перамогі над нен[...]вісным ворагам, аднаўленне народнай га[...]падаркі, для далейшага ўмацавання магу[...]насці нашай Радзімы.

Таварышы дэпутаты! Прапаную зацв[...]дзіць праект Дзяржаўнага бюджэта [...] 1945 год, унесены Урадам Саюза Совец[...] Сацыялістычных Рэспублік, з дадатка[...] Бюджэтнай камісіі.

Таварышы дэпутаты! Народы Совецка[...] Саюза з глыбокім задавальненнем сустрэ[...] паведамленне аб падпісанні Дагаво[...] Саюза Совецкіх Сацыялістычных Рэспублі[...] з Польскай Рэспублікай аб дружбе, узаем[...] дапамозе і пасляваенным супрацоўніцтв[...] Працоўныя Совецкай Беларусі з асаблів[...] радасцю вітаюць падпісанне гэтага гіст[...]рычнага Дагавора. Ён кладзе канец старо[...] пагубнай палітыцы недружалюбных адно[...]сін да СССР з боку старых правіцеля[...] Польшчы.

Рабочыя, калгаснікі і совецкая інтэлі[...]генцыя Беларусі разам з усім совецкім на[...]родам адабраюць Дагавор, як новы каштоў[...]ны ўклад у справу канчатковага разгром[...] фашысцкай Германіі і ўмацавання пасля[...]ваеннага міру. Гэты Дагавор умацоўва[...] дружбу і адзінства ўсіх славянскіх наро[...]даў, умацоўвае адзіны фронт Аб'яднаны[...] нацый супроць агульнага ворага ў Еўропе.

Гітлераўскія каты хацелі заняволіць [...] знішчыць славянскія народы — чэхаў, югаславаў, палякаў, беларусаў, украінцаў. Гераічная Чырвоная Армія адстаяла сваю Радзіму, ачысціла совецкую зямлю ад фашысцкай нечысці і працягнула руку брацкай дапамогі гаротным народам Польшчы, Югаславіі, Чэхаславакіі.

Чырвоная Армія і арміі нашых саюзнікаў наносяць апошнія сакрушальныя ўдары па гітлераўцах. Сёння ўвесь наш народ з велізарнай радасцю і гордасцю вітае гераічную Чырвоную Армію, якая вядзе жорсткія баі на вуліцах Берліна.

Наша перамога набліжаецца з кожным днём. Совецкі народ і яго доблесная Чырвоная Армія ідуць да гэтай перамогі цвёрда і ўпэўнена, таму што ў бой за канчатковую перамогу нас вядзе Маршал Совецкага Саюза таварыш Сталін. (**Бурныя апладысменты**).

ТРЫ БАЯВЫЯ ПАХОДЫ НА БЕРЛІН
Экспанаты артылерыйскага гістарычнага музея

ЛЕНІНГРАД, 3 мая. (ТАСС). Ужо трэці раз сталіца Германіі Берлін бачыць на сваіх вуліцах і плошчах пабеданосныя рускія войскі. У артылерыйскім гістарычным музеі Чырвонай Арміі захоўваецца многа каштоўнейшых экспанатаў, звязаных з баявымі паходамі рускіх армій да Берліна.

У ліку трафейных экспанатаў—дзесяткі баявых сцягаў, захопленых у немцаў рускімі войскамі пры ўзяцці Берліна ў 1760 годзе. Тут-жа бронзавыя гарматы, крэмневыя ружжы і пісталеты.

Цікавы сабраныя ў музейных фондах срэбныя трубы, перавязаныя георгіеўскімі лентамі з надпісам: «За ўзяцце Берліна 28 верасня 1760 года», баявая ўзнагарода рускім палкам, якія першымі ўвайшлі ў Берлін.

Многа экспанатаў, якія расказваюць аб другім уступленні рускіх войск у Берлін у 1813 годзе. Тут сцягі, гарматы, захопленыя ў непрыяцеля, рапарты і пісьмы рускіх военачальнікаў.

Фонды музея папаўняюцца і зараз. Амаль штодзённа паступаюць пасылкі з трафеямі, захопленымі часцямі Чырвонай Арміі. Сярод іх сцягі і флагі, вялікая колькасць ордэнаў, дакументаў і карт, узятых у ворага адважнымі совецкімі воінамі.

Вялікую гістарычную цікавасць прадстаўляюць совецкія гарматы, прарабіўшыя слаўны шлях ад Масквы і Сталінграда да Берліна. Гэтыя гарматы па дарозе ўжо ў Ленінград.

Пасылкі з трафеямі паступаюць у музей няспынна. Усе атрымліваемыя ўзоры зброі, абмундзіраванне і дакументы ўключаюцца ў спецыяльную экспазіцыю, прысвечаную вялікай Айчыннай вайне супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

ВЕЛІЧНАЯ ДЭМАНСТРАЦЫЯ СОВЕЦКАГА ПАТРЫЯТЫЗМА

Працоўныя Совецкай Беларусі з найвялікшым энтузіязмам падпісваюцца на ваенную пазыку

* * *

ПРАЦОЎНЫЯ СЯЛЯНЕ ПАЗЫЧАЮЦЬ ДЗЯРЖАВЕ СВАЕ ЗБЕРАЖЭННІ

ВІЛЕЙКА. (Па тэлефону). Дружна і арганізавана праходзіць падпіска на Чацвертую Дзяржаўную Ваенную Пазыку сярод рабочых, служачых і сялян Маладзечненскай вобласці. Кожны працоўны з радасцю пазычае свае зберажэнні дзяржаве, каб дапамагчы завяршыць перамогу над ворагам, аднавіць разбураную народную гаспадарку, яшчэ больш умацаваць магутнасць нашай соцыялістычнай дзяржавы.

Да вечара 4 мая па гарадах вобласці падпіска на пазыку дасягнула 7.630 тысяч рублёў і па вёсцы—2.153 тысячы рублёў. Прычым 235 тысяч рублёў сяляне ўнеслі наяўнымі.

У першы дзень у радзе гарадоў і раёнаў падпіска сярод рабочых і служачых амаль поўнасцю закончана. Працоўныя горада Вілейка падпісаліся на 123 тысячы рублёў, што складае 121,5 процанта фонда месячнай заработнай платы.

Дружна ідзе падпіска на пазыку ў Ільянскім, Свірскім і Смаргоньскім раёнах.

Як толькі стала вядома аб выпуску новай пазыкі, сяляне вёскі Каралеўцы, Іжэўскага сельсовета, Куранецкага раёна, сабраліся на сход. Гэты сход быў надзвычай бурным і ажыўленым. Усе, як адзін, сяляне адобрылі рашэнне ўрада і падпісаліся на новую пазыку на суму 15.000 рублёў. Тут-жа, на сходзе яны ўнеслі на ўсю суму падпіскі наяўныя грошы.

Сяляне Місюль, Аўласовіч, Мацюша, Казановіч, Рогач, Замковіч, Яцкевіч, Сільвановіч, Руловіч, якія першымі падпісаліся на пазыку і ўнеслі наяўныя грошы, звярнуліся да ўсіх сялян вобласці са зваротам, у якім пішуць:

— За вызваленне нашай зямлі ад нямецкіх захопнікаў, за свабоднае і радаснае жыццё мы бязмежна ўдзячны гераічнай Чырвонай Арміі і нашаму дарагому і любімаму таварышу Сталіну. У 1944 годзе мы сабралі ў фонд перамогі 300 пудоў збожжа, 600 пудоў бульбы і білеты грашова-рэчавай латарэі. Зараз мы таксама падпісаліся на 15.000 рублёў на Чацвертую Дзяржаўную Ваенную Пазыку і ўнеслі ўсю суму наяўнымі. Заклікаем усіх працоўных сялян вобласці набыць аблігацыі новай пазыкі, пазычыць свае свабодныя зберажэнні дзяржаве. Гэтым мы дапаможам хутчэй дабіць гітлераўскага звера, забяспечым аднаўленне нашых разбураных гарадоў і вёсак.

Па прыкладу каралеўцаў дружна падпісваюцца на пазыку і другія сяляне Куранецкага раёна. На 4 мая ў раёне падпіска дасягнула 400 тысяч рублёў. 87.000 рублёў сяляне ўнеслі наяўнымі.

На мітынгу калектыва мінскага станкабудаўнічага завода імені Кірава, прысвечаным выпуску Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі. Фото Л. Мазелева.

ЗАКОНЧЫЛІ ПАДПІСКУ

5 мая ў 9 гадзін рабочы калектыў станцыі Мінск-пасажырская закончыў падпіску на Чацвертую ваенную пазыку. Падпіска дасягнула 169.000 рублёў, што складае 123,9 процанта месячнага заработка калектыва.

Адданасць Радзіме, сваю любоў да доблеснай Чырвонай Арміі чыгуначнікі выказалі яшчэ большым жаданнем сваімі сродкамі дапамагчы ўмацаванню абароннай магутнасці сваёй дзяржавы. Змянны дзяжурны па станцыі тав. Бураў падпісаўся на 150 процантаў свайго аклада, саставіцелі поездаў тт. Юрочак і Ісінскі—на 250 процантаў, саставіцель тав. Бачыла—на 200 процантаў.

Падпісваючыся на пазыку, чыгуначнікі бралі на сябе абавязацельствы працаваць яшчэ лепш на дапамогу фронту.

Пазыковая хроніка

З надзвычайнай актыўнасцю прайшла падпіска на Чацвертую Дзяржаўную Ваенную Пазыку ў калектыве тэатра імені Янкі Купалы. Артысты, рэжысёры, мастакі з радасцю рашылі даць свае працоўныя зберажэнні на справу канчатковай перамогі над нямецка-фашысцкімі бандытамі, для ўмацавання эканамічнай магутнасці любімай Радзімы.

Першымі падпісаліся на 2.250 рублёў кожны народныя артысты БССР Ждановіч і Ржэцкая; заслужаны артыст БССР Платонаў — на 2.000 рублёў.

У першыя-ж гадзіны сума падпіскі па тэатру склала 117 процантаў да фонда месячнай зарплаты.

* * *

З вялікай радасцю даведаўся калектыў хлебазавода «Аўтамат» аб выпуску Чацвертай ваеннай пазыкі. Усе рабочыя і служачыя механічнага і транспартнага цэхаў падпісаліся на двухмесячны заработак. Праз гадзіну падпіска на новую пазыку на заводзе дасягнула сумы, роўнай 130 процантам месячнай зарплаты калектыва.

* * *

Рабочыя мінскага скурзавода «Бальшэвік» дружна падпісаліся на новую пазыку. Сума падпіскі перавысіла фонд месячнага заработку. Майстар тав. Шапашнікава, дубільшчык Філіпаў, стругальшчык Безфатар, рэйкаўшчык Дыкштэйн і многія другія рабочыя падпісаліся на двухмесячны аклад і вышэй.

* * *

З небывалай актыўнасцю падпісваліся ўчора на новую пазыку калгаснікі сельскагаспадарчай арцелі «Прагрэс», Мінскага раёна. З 52 сем'яў калгаса на пазыку падпісалася 111 чалавек. Кожны працаздольны калгаснік падпісаўся на новую пазыку не менш, чым на 200 рублёў. Многія падпісаліся на 500 рублёў.

УКЛАД ПАТРЫЁТА

З небывалай актыўнасцю праходзіць падпіска на Чацвертую Дзяржаўную Ваенную Пазыку ў калгасах Рудзенскага раёна. Старшыня калгаса імені Фрунзе Іван Антонавіч Буйнаркевіч падпісаўся на 10.000 рублёў. Грошы ён ўнёс наяўнымі.

З ВЯЛІКІМ НАТХНЕННЕМ

ГРОДНА. (Па тэлефону). Працоўныя горада горача адгукнуліся на рашэнне Совецкага ўрада аб выпуску новай ваеннай пазыкі. Ужо раніцой 5 мая 7.677 рабочых і служачых горада падпісаліся на 495 тысяч рублёў пры фондзе заработнай платы ў 4.375 тысяч рублёў. Хатнія гаспадыні, якія падпісаліся на 16.500 рублёў, 11.500 рублёў унеслі наяўнымі.

З асаблівым натхненнем прайшлі мітынгі і падпіска на чыгунцы. На 159 процантаў да фонда сваёй заработнай платы падпісаўся гэты калектыў.

Дарожны майстар 6-й дыстанцыі службы пуці тав. Марцьянаў пры акладзе ў 90 рублёў падпісаўся на 2.000 рублёў, дыспетчар Варонін—на двухмесячны аклад, рабочы чыгуначнай шавецкай майстэрні тав. Каршуноўскі—на 300 процантаў аклада.

Вялікі патрыятычны ўздым пануе сярод рабочых гродненскага піваварнага завода, шклозавода, абутковай фабрыкі. Тут на працягу аднаго дня падпіскай былі ахоплены ўсе рабочыя. Сума падпіскі значна перавысіла фонд заработнай платы.

Людзі ўсіх узростаў, усіх прафесій імкнуцца дапамагчы дзяржаве сваімі сродкамі, каб хутчэй наблізіць час канчатковай перамогі над гітлерызмам.

Курсант дарожна-тэхнічнай школы тав. Дорахаў падпісаўся на 1.000 рублёў, што складае 200 процантаў яго аклада, курсант тав. Аблевіч пры акладзе ў 500—на 1.100 рублёў. Артысты рускага драматычнага тэатра тт. Кістоў і Калганаў даюць у пазыку дзяржаве па 135 процантаў свайго месячнага аклада, артыст Орынянскі—150 процантаў, артыстка Папова—160 процантаў.

З кожным часам сума падпіскі па гораду Гродна павялічваецца.

У МІНСКУ

З велізарным патрыятычным уздымам праходзіць падпіска на Чацвертую Дзяржаўную Ваенную Пазыку ў сталіцы Совецкай Беларусі — горадзе Мінску. Рабочыя, служачыя, совецкая інтэлігенцыя з выключным уздымам робяць свой уклад у справу канчатковага разгрому ворага. На ўсіх прадпрыемствах, ва ўстановах адбыліся мітынгі, якія выліліся ў дэманстрацыю гарачых патрыятычных пачуццяў і любві працоўных да сваёй вялікай Радзімы, да комуністычнай партыі і геніяльнага правадыра народаў таварыша Сталіна.

Учора ў Мінску сума падпіскі складала 31.500 тысяч рублёў, што складае 128 процантаў да агульнага фонда месячнай зарплаты. Наперадзе ідуць Сталінскі і Варашылаўскі раёны. Па Сталінскаму раёну падпіска праведзена на 139 процантаў і па Варашылаўскаму — на 129 процантаў да сумы зарплаты.

Падпіска на пазыку ў горадзе прадаўжаецца.

ДАПАМОЖАМ ГЕРАІЧНЫМ ВОІНАМ

Я з радасцю вітаю рашэнне совецкага ўрада аб выпуску Чацвертай ваеннай пазыкі. Дапамагчы Радзіме ў канчатковым разгроме ворага—гэта чэсць для кожнага совецкага патрыёта. Мы ўсе добра ведаем, што нашы сродкі, якія мы пазычаем дзяржаве, пойдуць на выпуск дадатковага ўзбраення, на ўзмацненне магутнасці Чырвонай Арміі.

У мяне з немцамі свой асабісты рахунак. У жорсткіх баях пад Харкавам і Брэстам загінулі два маіх сыны. Яны не пашкадавалі жыцця за вызваленне сваёй Радзімы ад фашысцкіх акупантаў.

Чыгунку, на якой я працаваў 38 год, немцы разбурылі, вакзал спалілі. Мой родны Мінск фашысцкія варвары зруйнавалі, зрабілі непазнавальным.

Усё гэта кліча да помсты. Унясеннем сваіх сродкаў у фонд пазыкі мы набліжаем часіну канчатковай расплаты з ненавісным ворагам. Я падпісаўся на 170 процантаў свайго аклада, а мая змена, якая па ўсіх паказальніках работы лічыцца першай на станцыі Мінск-пасажырская,—на 140 процантаў.

Я заклікаю чыгуначнікаў рублём і аддачай працай дапамагчы нашым гераічным воінам хутчэй дабіць фашысцкага звера.

К. КЛАЧАН, дзяжурны па вакзалу Мінск-пасажырская.

НЕБЫВАЛЫ УЗДЫМ

БАРАНАВІЧЫ. (Па тэлефону). Вестка аб выпуску ваеннай пазыкі хутка абляцела гарады і сёлы Баранавіцкай вобласці. Усюды адбыліся мітынгі і сходы працоўных. Совецкія патрыёты дружна падпісваюцца на новую пазыку.

На мітынгу рабочых вагонарамонтнага ўчастка Баранавіцкага вузла майстар тав. Хрысанфонаў заявіў:

— Мы перажываем радасныя дні. Нашы войскі авалодалі сталіцай Германіі—Берлінам, завяршаюць разгром гітлераўскай Германіі. Актыўна падпісваючыся на новую ваенную пазыку, мы дапаможам наблізіць дзень поўнай перамогі над ворагам. Я падпісваюся на свой двухмесячны заработак.

Майстар Раманоўскі, які атрымлівае 750 рублёў заработнай платы ў месяц, падпісаўся на пазыку на 2.500 рублёў. На такую-ж суму падпісаліся браты Нікалай і Сяргей Коршун. Іх прыкладу паследавалі многія чыгуначнікі. На працягу двух гадзін па рамонтна-вагоннаму ўчастку і дэпо падпіска дасягнула 200 тысяч рублёў.

Працоўныя горада Клецка за першы дзень падпісаліся на пазыку на 280 тысяч рублёў. Сяляне Нагарнянскага сельсовета, Клецкага раёна, падпісаліся на 22.000 рублёў і ўнеслі наяўнымі 19. 400 рублёў.

Усе калгаснікі ахоплены падпіскай на пазыку

ПУХАВІЧЫ. (Па тэлефону). З кожным часам усё больш і больш павялічваецца сума падпіскі на Чацвертую Дзяржаўную Ваенную Пазыку. Да 6 гадзін 5 мая рабочыя і служачыя Пухавіцкага раёна падпісаліся ўжо на 1.029 тысяч рублёў, калгаснікі—на 774 тысячы рублёў і калгасы — на 59.000 рублёў.

Усе калгаснікі Новасёлкаўскага сельсовета ахоплены падпіскай на новую пазыку. Па калгасах сельсовета сума падпіскі складае 97 тысяч рублёў. Патрыятычны прыклад паказалі старшыня Новасёлкаўскага сельсовета тав. Грыцько, старшыня калгаса «Гарадок» тав. Сіротка, старшыня калгаса «Чырвоны бор» тав. Юрачка. Кожны з іх пазычыў дзяржаве па 3.500 рублёў.

На справу разгрома ворага

Рабочыя і служачыя 705-га дарожна-эксплаатацыйнага ўчастка падпісаліся на Чацвертую Дзяржаўную Ваенную Пазыку на 125 процантаў месячнага аклада. На мітынгу, прысвечаным выпуску новай пазыкі, выступіў механік участка тав. Лявіцкі, які сказаў:

— Кожны наш рубель — уклад у агульную справу канчатковага разгрому ворага. Актыўным і арганізаваным праведзеннем падпіскі на Чацвертую Дзяржаўную Ваенную Пазыку мы яшчэ раз прадэманстрыруем сілу і магутнасць нашай дзяржавы, высокі патрыятызм совецкага народа.

Ход падпіскі па Гомельскай вобласці

ГОМЕЛЬ. (Па тэлефону ад кар. «Звязды»). Працоўныя Гомельшчыны з вялікай актыўнасцю падпісваюцца на Чацвертую Дзяржаўную Ваенную Пазыку. Да ночы 4 мая падпіска па вобласці склала 14.930 тысяч рублёў. Ужо ўдзень 5 мая гэтая сума павялічылася да 20 мільёнаў рублёў, у тым ліку 10 мільёнаў 500 тысяч рублёў па гораду Гомелю.

Дружна праходзіць падпіска ў Гомельскім сельскім раёне. Тут на 5 мая падпіска склала 970.000 рублёў. Многія калгаснікі раёна ўносяць наяўнымі грашыма. Усяго па раёну ўнесена 120.000 рублёў.

Па Добрушскаму раёну сума падпіскі дасягнула 1.300 тысяч рублёў. Калектыў папяровай фабрыкі «Герой працы» падпісаўся на 130 процантаў фонда сваёй месячнай заработнай платы. Калгаснікі Добрушскага раёна ўнеслі ў ашчадную касу звыш 60 тысяч рублёў наяўнымі.

Падпіска на Чацвертую Дзяржаўную Ваенную Пазыку па Гомельскай вобласці прадаўжаецца.

А. ЗВЕРЭЎ,

Народны Камісар Фінансаў СССР

Чацвертая Дзяржаўная Ваенная Пазыка

Совецкі Урад вынес рашэнне аб выпуску Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі. Гэтая пазыка выпускаецца ў дні найвялікшых гістарычных перамог Чырвонай Арміі над гітлераўскай Германіяй. [illegible]

[illegible]

гаспадаркі і разнастайную дапамогу совецкага народа фронту і краіне. Совецкі бюджэт—гэта бюджэт соцыялістычнай дзяржавы. Мільённыя масы працоўных Совецкага Саюза кроўна зацікаўлены ў тым, каб гэты бюджэт быў поўнасцю ажыццёўлен. Натуральна таму, што з года ў год совецкія людзі не толькі [illegible]

[illegible] совецкага народа, яго згуртаванасць, адданасць справе партыі Леніна — Сталіна. Аб гэтым сведчаць лічбы размяшчэння нашых пазык: у 1927 годзе падпіска на пазыку складала 200 мільёнаў рублёў, а ў 1941 годзе, напярэдадні вялікай Айчыннай вайны, падпіска дасягнула амаль 11 мільярдаў рублёў. За гады мірнага будаўніцтва працоўныя далі ў пазыку дзяржаве 50 мільярдаў рублёў. Рост дзяржаўных пазык у нашай краіне асноваи на няспынным уздыме народнай гаспадаркі, умацаванні магутнасці совецкай дзяржавы, павышэнні матэрыяльнага добрабыту працоўных, маральна-палітычным адзінстве народа.

У гады Айчыннай вайны супроць нямецкіх захопнікаў усенародная дапамога фронту прыняла яшчэ больш шырокія маштабы. У фонд абароны і ў фонд Чырвонай Арміі з 1941 года па 1944 год паступіла звыш 16 мільярдаў рублёў наяўнымі грашыма, на 4,5 мільярда рублёў аблігацый дзяржаўных пазык, велізарная колькасць розных каштоўнасцей і прадуктаў харчавання. З велізарным поспехам былі размешчаны чатыры грашова-рэчавыя латарэі, якія ўзмацнілі грашовыя рэсурсы фронта і краіны на 12,5 мільярда рублёў.

Выпушчаныя ўрадам ваенныя пазыкі сустрэлі выключнае падтрыманне ўсяго народа. Яны размяшчаліся ў кароткія тэрміны і са значным перавышэннем намечанай сумы. Трэцяя Дзяржаўная Ваенная Пазыка 1944 года была размешчана на суму, якая ўдвая перавышала падпіску на Ваенную Пазыку 1942 года. Калгаснае сялянства павялічыла сваю падпіску амаль у пяць разоў. Усяго за час вайны дзяржава атрымала па пазыках амаль 63 [illegible] гаспадарчага і культурнага ўздыму краіны.

Умовы новай пазыкі ў асноўным не адрозніваюцца ад умоў папярэдніх ваенных пазык. Гэтая пазыка выпушчана тэрмінам на дваццаць год і складаецца з двух выпускаў — выйгрышнага і процантнага. Выйгрышны выпуск размяшчаецца сярод насельніцтва, а процантны сярод калгасаў, якія набываюць аблігацыі за кошт іх агульных сродкаў, незалежна ад падпіскі саміх калгаснікаў на выйгрышны выпуск пазыкі за кошт іх асабістых сродкаў.

Аблігацыі выйгрышнага выпуску ёсць вартасцю ў 500, 200, 100, 50 і 25 рублёў. Пры гэтым аблігацыі ў 50 і 25 рублёў прызначаны для разлікаў з падпісчыкамі ў тых выпадках, калі ў межах сумы падпіскі не могуць быць выданы аблігацыі больш буйнай вартасці.

Прыбытак па выйгрышнаму выпуску выплачваецца ў форме выйгрышаў, якія складаюць за 20-гадовы тэрмін пазыкі ў сярэднім 4 проценты ў год. Новая пазыка, як і папярэднія, адрозніваецца ад даваенных буйнымі размерамі выйгрышаў. Апрача выйгрышаў у 1.000 руб., 500 і 200 руб. на сторублёвую аблігацыю, уключаючы яе намінальны кошт, устаноўлены таксама выйгрышы ў 50.000 руб., 25.000 руб., 10.000 руб. і 5.000 рублёў. Штогод, пачынаючы з 1946 года, будуць праводзіцца два тыражы. Выйграўшыя аблігацыі будуць пагашацца пры выплаце выйгрышаў, а не выйграўшыя—паступова выкупляцца, пачынаючы з 1 верасня 1950 года, па намінальнаму кошту, на працягу 15 год.

Аблігацыі процантнага выпуску ўстаноўлены вартасцю ў 1.000, 500 і 100 рублёў. Прыбытак па іх у размеры двух рублёў на сторублёвую аблігацыю выплачваецца штогод, пачынаючы з 1 студзеня 1947 года.

Прыбыткі, атрыманыя насельніцтвам ад пазык, складаюць, як вядома, нямалую суму. Так, з 1 ліпеня 1941 года па 1 студзеня 1945 года выплачана 3,6 мільярда рублёў выйгрышаў.

Уся масава-растлумачальная работа партыйных і комсамольскіх, совецкіх і профсаюзных арганізацый павінна быць зараз накіравана да таго, каб на пазыку падпісаліся ўсе рабочыя і служачыя, усе сяляне, саматужнікі, хатнія гаспадыні, словам, усе працоўныя нашай краіны.

Размяшчэнне пазыкі праводзіцца пад лозунгам «Трох-чатырохтыднёвы заработак у пазыку дзяржаве». Як вядома, пад такім лозунгам праводзілася падпіска і на папярэднія ваенныя пазыкі. Але вопыт мінулых ваенных пазык паказаў, што совецкія патрыёты лічаць справай сваёй чэсці і грамадзянскага абавязку перакрыць абвешчаную суму пазыкі. У мінулым годзе ў гарадах большасць працоўных падпісвалася на месячны заработак і вышэй, а ў вёсцы калгаснікі набывалі аблігацыі, як правіла, на 1.000 — 3.000 — 5.000 рублёў. Ёсць усе падставы чакаць, што і зараз падпіска на пазыку дасць такія-ж высокія вынікі, як і ў мінулым годзе.

Для аплаты аблігацый, якія набываюцца на падпісцы, прадастаўлена дзесяцімесячная растэрміноўка. У рабочых і служачых першы ўзнос будзе ўтрымлівацца з заработнай платы за першую палавіну мая 1945 года, а апошні — за другую палавіну лютага 1946 года. Сяляне выплачваюць узносы наяўнымі грашыма. Пры жаданні аплаціць кошт аблігацыі ў растэрміноўку яны могуць першы ўзнос заплаціць у дзесяцідзённы тэрмін пасля падпіскі, а астатнюю суму — у перыяд з мая 1945 г. па люты 1946 года.

Аплата падпіскі ў растэрміноўку дае магчымасць кожнаму працоўнаму падпісацца на высокую суму. Разам з тым трэба мець на ўвазе, што ў мінулым годзе ў вёсцы вельмі шырокае распаўсюджанне атрымала датэрміновая аплата падпіскі; у пераважнай большасці выпадкаў сяляне лічылі сваім абавязкам хутчэй унесці ўсю суму наяўнымі грашыма і ўносілі яе адразу, пры падпісцы. Такую ініцыятыву трэба ўсямерна падтрымаць і ў гэтым годзе, бо чым хутчэй сродкі па пазыцы паступяць у бюджэт, тым больш адчувальнай будзе дапамога дзяржаве на апошнім этапе вайны.

У такой вялікай дзяржаўнай справе, якой з'яўляецца размяшчэнне пазыкі, важнае значэнне для поспеху справы мае правільная пастаноўка ўліку, разлікаў і справаздачнасці па пазыцы. Правільнае афармленне падпіскі, дакладны ўлік узносаў, здача без затрымкі паступіўшых сродкаў у бюджэт, своечасовае прадстаўленне справаздачнасці — усе гэтыя пытанні патрабуюць самай сур'ёзнай увагі. Вялікая роля ў правядзенні пазыковай кампаніі належыць камісіям садзейнасці і ўпаўнаважаным сельскіх советаў. Ад іх умення ва многім залежыць вынік падпіскі, своечасовасць і паўната паступлення сродкаў па пазыцы.

Падпіска на пазыку — важнейшая гаспадарча-палітычная кампанія. Яе трэба правесці на аснове поўнай добраахвотнасці, у сціслыя тэрміны, метадамі шырокай масава-растлумачальнай работы, так, каб дабіцца высокіх фінансавых вынікаў. Гэтага патрабуюць інтарэсы совецкай дзяржавы.

Новая пазыка яшчэ больш умацніе магутнасць Совецкага Саюза, наблізіць час канчатковай перамогі над ворагам.

Выканаем наш абавязак перад Радзімай, забяспечым поспех Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі!

Ў СОЎНАРКОМЕ СССР

Аб азнаменаванні 50-годдзя з дня вынаходніцтва радыё А. С. Паповым

У азнаменаванне 50-годдзя з дня вынаходніцтва радыё рускім вучоным А. С. Паповым, якое спаўняецца 7 мая 1945 года, Совет Народных Камісараў Саюза ССР пастанавіў:

1. Устанавіць помнік А. С. Папову ў г. Ленінградзе.

2. Пабудаваць абеліск на востраве Гогланд, на месцы, дзе ўпершыню ў свеце была скарыстана радыёстанцыя сістэмы А. С. Папова для выратавання жыцця людзей.

3. У мэтах увекавечання памяці вынаходцы радыё А. С. Папова ўстанавіць залатую медаль імені А. С. Папова, прысуджаемую штогодна ў адным экземпляры совецкім і зарубежным вучоным за выдатныя навуковыя работы і вынаходніцтвы ў галіне радыё.

Прысуджэнне медалі ўскласці на Акадэмію навук СССР. Даручыць Акадэміі навук СССР распрацаваць і прадставіць на зацвярджэнне Соўнаркома СССР праект Палажэння аб медалі імені А. С. Папова.

4. Улічваючы важнейшую ролю радыё ў культурным і палітычным жыцці насельніцтва і для абароны краіны, у мэтах папулярызацыі дасягненняў айчыннай навукі і тэхнікі ў галіне радыё і заахвочвання радыёаматарства сярод шырокіх слаёў насельніцтва, устанавіць 7 мая штогодны «Дзень радыё».

5. Устанавіць значок «Почетный радист» для ўзнагароджання асоб, спрыяўшых развіццю радыё сваімі дасягненнямі ў галіне навукі, тэхнікі, вытворчасці і эксплаатацыі сродкаў радыё і арганізацыі радыёвяшчання. Устанавіць, што значком «Почетный радист» узнагароджваюць Наркамат Абароны, Наркамат Ваенна-Марскога Флота, Наркамат Сувязі, Наркамат электрапрамысловасці і Камітэт па радыёфікацыі і радыёвяшчанню пры Соўнаркоме СССР.

Даручыць Камітэту па правядзенню пяцідзесяцігоддзя з дня вынаходніцтва радыё А. С. Паповым распрацаваць праект Палажэння аб значку «Почетный радист».

6. Устанавіць мемарыяльныя дошкі:

а) на будынку фізічнага інстытута Ленінградскага ўніверсітэта, у якім А. С. Папоў 7 мая 1895 года ўпершыню публічна дэманстраваў сваё вынаходніцтва;

б) на будынку школы сувязі імені Папова ў г. Кранштаце, у якім з 1883 па 1901 год працаваў А. С. Папоў і дзе ён вынайшоў радыё;

в) на будынку Ленінградскага электратэхнічнага інстытута імені В. І. Ульянава (Леніна), дырэктарам якога ў 1905 годзе з'яўляўся А. С. Папоў;

г) на доме № 31 на З'ездаўскай лініі на Васільеўскім востраве ў г. Ленінградзе і на доме № 25 па Пасадскай вуліцы ў г. Кранштаце, у якіх пражываў А. С. Папоў.

7. Устанавіць стыпендыі імені А. С. Папова:

а) у Ленінградскім электратэхнічным інстытуце імені В. І. Ульянава (Леніна) — для студэнтаў дзве стыпендыі па 400 рублёў і для аспірантаў—адну стыпендыю ў 800 рублёў у месяц;

б) у Ленінградскім інстытуце сувязі—для студэнтаў дзве стыпендыі па 400 рублёў і для аспірантаў адну стыпендыю ў 800 рублёў у месяц;

в) у Маскоўскім інстытуце інжынераў сувязі—для студэнтаў дзве стыпендыі па 400 рублёў і для аспірантаў—адну стыпендыю ў 800 рублёў у месяц.

8. Прысвоіць імя А. С. Папова радыёстанцыі РВ-70 і Цэнтральнаму музею сувязі Наркомсувязі.

9. Абавязаць Камітэт па справах культурна-асветных устаноў пры СНК РСФСР арганізаваць да 7 мая 1945 года сумесна з Наркаматам электрапрамысловасці, Галоўным Упраўленнем сувязі Чырвонай Арміі і Наркаматам Сувязі выстаўку па радыё ў політэхнічным музеі ў г. Маскве.

10. Назначыць персанальныя пенсіі: дочкам А. С. Папова—Паповай Раісе Александраўне і К'яндскай Екацерыне Александраўне—па 500 рублёў у месяц пажыццёва, унучцы А. С. Папова—Андрэевай Марыі Владзіміраўне 500 рублёў у месяц да скančэння ВНУ.

11. Выпусціць да 50-гадовага юбілея радыё наступныя кнігі: «Сборник исторических документов об изобретении радио А. С. Поповым»; біяграфію А. С. Папова; навукова-тэхнічны зборнік «50 лет радио», папулярную брашуру аб развіцці радыё.

Аб 100-годдзі з дня нараджэння І. І. Мечнікава

У сувязі са спаўняючымся 15 мая 1945 г. 100-годдзем з дня нараджэння буйнейшага рускага вучонага, аснавальніка сучаснай мікрабіялогіі І. І. Мечнікава Совет Народных Камісараў Саюза ССР пастанавіў:

1. Стварыць Камітэт па правядзенню 100-годдзя з дня нараджэння І. І. Мечнікава ў наступным саставе: Міцерэў Г. А. (старшыня), Абрыкосаў А. І., Гамалея Н. Ф., Ермольева З. В., Завадоўскі М. М., Ісачэнка Б. Л., Кафтанаў С. В., Лебедзева М. Н., Лысенка Т. Д., Орбелі Л. А., Парын В. В., Сергіеў П. Г., Салаўёў В. Д., Страшун І. Д., Сувораў С. Г.

2. Ускласці на Камітэт распрацоўку мерапрыемстваў па ўвекавечанню памяці І. І. Мечнікава, садзеянне шырокай папулярызацыі навуковых прац І. І. Мечнікава і правядзенне ў г. Маскве ўрачыстага паседжання ў дзень 100-годдзя з дня нараджэння І. І. Мечнікава.

Аднаўленне паліграфічнай прамысловасці

Да вайны ў нашай рэспубліцы была створана багацейшая паліграфічная прамысловасць. Працавала да 200 друкарань. У адным толькі Мінску іх было 14. Было больш паўсотні лінатыпаў, 10 газетных ратацый, сотні друкарскіх стацыянарных машын і сотні тон шрыфтоў.

Нямецкія варвары разбурылі значную частку паліграфічнай прамысловасці рэспублікі, разграбілі яе каштоўнае абсталяванне. Пасля выгнання нямецкіх акупантаў пачалося аднаўленне паліграфічнай прамысловасці. У сучасны момант працуюць друкарні імені Сталіна, «Чырвоны друкар» у Мінску, адноўлены ўсе друкарні ў абласных цэнтрах, большасць раёнаў забяспечаны партатыўнымі друкарскімі машынамі. Паліграфічная база забяспечвае выпуск 8 рэспубліканскіх, 11 абласных, 10 гарадскіх і многа раённых газет.

У сучасны момант наша паліграфічная прамысловасць атрымлівае з розных абласцей Совецкага Саюза новыя друкарскія машыны. Чакаецца таксама паступленне лінатыпаў, плоскіх машын і іншага паліграфічнага абсталявання.

Пачалося аднаўленне гомельскай фабрыкі «Палесдрук», якая выпускае ўжо дзве газеты і іншую друкаваную прадукцыю.

На набыццё абсталявання і на капітальнае будаўніцтва адпушчаны вялікія сродкі.

Совецкія войскі на вуліцах Берліна.

(Фотахроніка ТАСС).

Прысваенне імені Маршала Сталіна цэнтральнай вуліцы Кракава

ВАРШАВА, 2 мая. (ТАСС). Кракаўская гарадская Рада Нарадова пастанавіла прысвоіць адной з цэнтральных вуліц горада імя Маршала Сталіна.

Пленарнае паседжанне Краёвай Рады Нарадовай

ВАРШАВА, 3 мая. (ТАСС). Сёння ў Варшаве адкрылася пленарнае паседжанне Краёвай Рады Нарадовай. З усіх канцоў Польшчы прыбыла 260 дэлегатаў і многа гасцей.

У дыпламатычных ложах—пасол СССР у Польшчы тав. Лебедзеў, начальнік Ваеннай Місіі СССР у Польшчы генерал-лейтэнант Шацілаў, пасланнік Чэхаславакіі ў Польшчы Іосіф Гейрэт, прадстаўнік Французскай рэспублікі пры Часовым Урадзе Польшчы Гаро, а таксама польскі Пасол у СССР Мадзелеўскі і польскі Пасланнік у Чэхаславакіі Верблоўскі. Адкрываючы паседжанне, прэзідэнт Краёвай Рады Нарадовай Б. Берут выступіў з прамовай, якая не раз перарывалася бурнымі авацыямі.

Па прапанове Берута дэлегаты ўшанавалі памяць Прэзідэнта ЗША Рузвельта хвілінай маўчання. Затым Берут уручыў ордэны і медалі ўзнагароджаным грамадскім і ўзнагароджаным Польскай Рэспублікі і ўзнагароджаным Польскага Войска.

На трыбуну падымаліся дэлегаты Польскага Войска. Прадстаўнік дэлегацыі ўручыў Прэзідэнту Краёвай Рады Нарадовай Беруту стары польскі сцяг, знойдзены ў адным з нямецкіх замкаў на Усходняй Прусіі.

...сіі.—Гэты сцяг,—сказаў ён,—сімвал аднаўлення нашай дзяржавы на вернутых ёй спрадвечных польскіх землях, захопленых нямецкімі акупантамі.

Затым на трыбуну падымалася дэлегацыя гарнякоў Дамброўскага басейна. Глава дэлегацыі падзякаваў Часовы Урад за дапамогу, аказаную ў аднаўленні Дамброўскага басейна. У адказ па гэтыя клопаты, сказаў ён, гарнякі нястомна павышаюць здабычу вугалю. Зараз яны здабываюць 12 тысяч тон вугалю ў суткі, а ў маі абяцаюць павысіць здабычу да 55 тысяч тон.

Пасля абвяшчэння спіса новых дэпутатаў Краёвай Рады Нарадовай гэтыя дэпутаты прынялі прысягу на вернасць польскаму народу і рэспубліцы.

Затым з дакладам аб рабоце Часовага Урада выступіў старшыня Совета міністраў Э. Осубка-Мараўскі.

На пасяджэнні было абвешчана рашэнне прэзідыўма Краёвай Рады Нарадовай аб назначэнні галоўнакамандуючым Польскага Войска генерала-палкоўніка Роля-Жымерскага.

Пленарнае пасяджэнне сустрэла гэтае рашэнне бурнымі апладысментамі.

РАШЭННЕ АДМІНІСТРАЦЫЙНАГА КАМІТЭТА СУСВЕТНАЙ ПРОФСАЮЗНАЙ КАНФЕРЭНЦЫІ

ПАРЫЖ, 4 мая. (ТАСС). Як паведамляе карэспандэнт агенцтва Франс Прэс з Сан-Францыска, Адміністрацыйны Камітэт Сусветнай прафсаюзнай канферэнцыі 3 мая прыняў рашэнне аб тым, што пастаянным месцапрабываннем кіруючых органаў Сусветнай прафсаюзнай канферэнцыі будзе Парыж. Трэцяя нарада камітэта скончана.

Дэлегаты пакінуць Сан-Францыска 5 мая. Наступнае пасяджэнне Сусветнай прафсаюзнай канферэнцыі, на якім будуць прадстаўлены 60 мільёнаў рабочых, адбудзецца 25 верасня ў Парыжы. Адміністрацыйны Камітэт збярэцца 19 верасня для правядзення падрыхтоўкі да канферэнцыі.

Капітуляцыя германскіх войск у Паўночна-Заходняй Германіі, Галандыі і Даніі

ЛОНДАН, 4 мая. (ТАСС). Карэспандэнт агенцтва Рэйтэр паведамляе, што ў штабе вярхоўнага камандавання экспедыцыйных сіл саюзнікаў паведамлена, што супраціўленне германскіх войск у Паўночна-Заходняй Германіі поўнасцю спынілася.

Генерал Монтгомеры паведаміў генералу Эйзенхауэру, што ўсе германскія войскі, якія знаходзяцца ў Галандыі, у Паўночна-Заходняй Германіі і ў Даніі, Гельголанда і Фрызскіх астравах, капітулявалі перад 21-й армейскай групай войск саюзнікаў. Капітуляцыя ўступае ў сілу 5 мая ў 08 гадзін 00 мінут па летняму англійскаму часу. Капітуляваўшыя войскі, якія ўступаюць у сучасны момант 21-й армейскай групе на паўночна-заходнім фланге, налічваюць звыш [illegible].

Германскімі войскамі ў Паўночна-Заходняй Германіі камандуе генерал-фельдмаршал Эрнст фон Буш.

Заява Эйзенхауэра аб капітуляцыі паўднёвай групіроўкі германскіх армій

ЛОНДАН, 5 мая. (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр, генерал Эйзенхауэр апублікаваў сёння вечарам заяву, у якой гаворыцца, што «прадаўжае наглядацца дэмаралізацыя і распад сярод германскіх армій на Заходнім фронце. На паўднёвым флангу германская армейская групіроўка пад камандаваннем генерала Шульца, якая складаецца з 1-й і 19-й армій, здалася сёння пасля поўдня генералу Дэверсу».

ПАВЕДАМЛЕННЕ ТАСС

У апошні час некаторымі англійскімі газетамі распаўсюджваюцца ўсялякія чуткі адносна нібы «зніклых» з Польшчы некаторых польскіх палітычных дзеячоў. Аб гэтых «зніклых» палякох 2 мая г. г. былі зроблены запытанні ў англійскай Палаце Абшчын, прычым называліся прозвішчы пятнаццаці чалавек. Быў названы таксама былы польскі прэм'ер-міністр Вітас, які нібы арыштаван. У тым-жа паседжанні Палаты Абшчын было зроблена запытанне адносна чутак аб забойствах і расстрэле палякаў у Седлецэ.

На падставе даных, атрыманых з зусім аўтарытэтных крыніц, ТАСС можа заявіць, што гэтыя паведамленні з'яўляюцца хлуслівымі.

Справа абстаіць наступным чынам:

Упамінаемая ў англійскім друку і названая ў англійскай Палаце Абшчын група палякаў складаецца не з пятнаццаці, а з шаснаццаці чалавек. На чале гэтай групы стаіць вядомы польскі генерал Окуліцкі, аб «знікненні» якога англійская інфармацыя, аднак, намерана ўмаўчвае, з прычыны асобай адыёзнасці гэтага генерала. Група генерала Окуліцкага і, перш за ўсё, сам генерал Окуліцкі абвінавачваюцца ў падрыхтоўцы і правядзенні ў тылу Чырвонай Арміі дыверсійных актаў, ахвярамі якіх пала звыш 100 байцоў і афіцэраў Чырвонай Арміі. Гэтая група ў 16 чалавек не «знікла», а арыштавана ваеннымі ўладамі совецкага фронта і знаходзіцца пад следствам у Маскве. Група абвінавачваецца таксама ў арганізацыі і ўтрыманні нелегальных радыёперадатачных станцый у тылу совецкіх войск, што праследуецца законам. Усе гэтыя асобы або частка з іх, у залежнасці ад вынікаў следства, будуць аддадзены пад суд.

Што датычыць распаўсюджваемых англійскай інфармацыяй чутак аб забойствах і расстрэлах палякаў у Седлецэ, з чым была зроблена заява і ў англійскім парламенце, то гэтае паведамленне англійскай інфармацыі выдумана ад пачатку да канца і, як відаць, падкінута аўтарам запытанняў агентамі Арцышэўскага.

Таксама выдумана паведамленне аб арышце Вітаса.

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ Ў ЗАХОДНЯЙ ЕЎРОПЕ

ЛОНДАН, 5 мая. (ТАСС). У паведамленні штаба вярхоўнага камандавання экспедыцыйных сіл саюзнікаў гаворыцца, што ў Аўстрыі войскі саюзнікаў дасягнулі Альтэнбурга, у 5 кіламетрах на паўночным усходзе ад Ліцца. Часці саюзнікаў узялі Інсбрук і прасунуліся да Брэнерскага перавала, дзе злучыліся ля Віпітэна, (Італія) з часцямі 5-й арміі, якая прасоўваецца ў паўночным напрамку. Пасля злучэння войск саюзнікаў у Італіі фактычна спынілася ўсякае арганізаванае супраціўленне праціўніка на фронце працяжэннем у 112 кіламетраў.

На поўначы ад Рэгена войскі саюзнікаў дасягнулі чэхаславацкага горада Гр... Другія часці саюзнікаў прасунуліся на 16 кіламетраў у глыб Чэхаславакіі.

4 мая ў раёне Кільскай бухты ў раёне Экенфёрдэ, а таксама на поўдні ад вострава Эрэ самалёты саюзнікаў падвергнулі бамбардыроўцы нямецкія судны; ... суднаў былі патоплены і звыш 70 пашкоджана.

Войскі саюзнікаў узялі ў палон 48.100 немцаў у раёне паміж Зальцбургам і ракой Ілер і 1.500 палонных у раёне паміж ракой Ілер і Ліхтэнштэйнам. Сярод палонных знаходзяцца ... нямецкіх генералаў.

БАІ Ў ЮГАСЛАВІІ

БЕЛГРАД, 5 мая. (ТАСС). У паведамленні генеральнага штаба югаслаўскай арміі за 3 мая гаворыцца, што пасля 11-дзённых жорсткіх вулічных баёў югаслаўскія часці вызвалілі порт і горад Фіуме. У баях поўнасцю разгромлены і знішчаны дзве нямецкія дывізіі і рад другіх нямецкіх часцей.

Часці югаслаўскага ваенна-марскога флота, правёўшы паспяховы дэсант у раёне Істрыі, пасля чатырохдзённых жорсткіх баёў зламалі супраціўленне праціўніка і вызвалілі горад і вялікі гандлёвы і ваенны порт Пола. Варожы гарнізон поўнасцю знішчан. Такім чынам, увесь раён Істрыі і Славенскага Прымор'я поўнасцю вызвален ад акупантаў.

Забарона святкавання падзення Берліна ў Аргентыне

НЬЮ-ЙОРК, 3 мая. (ТАСС). Паводле паведамлення карэспандэнта Агенцтва Асошыэйтэд прэс, святкаванне падзення Берліна ў Аргентыне не адбылося з прычыны забароны, выданай урадам. У перадачах аргентынскага радыё пра падзенне Берліна не ўпаміналася.

ЛОНДАН, 3 мая. (ТАСС). Як перадае лонданскае радыё, сёння ў Буэнос-Айрэсе аргентынскія войскі і паліцыя выйшлі на вуліцы для таго, каб перашкодзіць народным дэманстрацыям у сувязі з авалоданнем совецкімі войскамі Берлінам. Войскі і паліцыя патруліравалі па вуліцах і ўстанавілі ахову ля рэдакцый газет і розных устаноў.

ПАРТУГАЛЬСКІЯ ЛАКЕІ ГІТЛЕРА Ў ЖАЛОБЕ

ЛОНДАН, 4 мая. (ТАСС). У сувязі з паведамленнямі аб смерці Гітлера лісабонскі карэспандэнт агенцтва Рэйтэр паведамляе, што ўчора партугальскі прэм'ер-міністр Салазар накіраваў чыноўніка міністэрства замежных спраў у германскую місію, каб выказаць спачуванне з повада смерці Гітлера.

Амерыканскі радыёперадатчык у Англіі паведамляе, што партугальскі ўрад аб'явіў двухдзённую нацыянальную жалобу ў сувязі са смерцю Гітлера. Усюды ў Лісабоне ўладамі вывешаны флагі з жалобнай каймой. Паводле паведамлення мадрыдскай газеты «АБЦ», члены іспанскай франкісцкай фалангі арганізавалі ўчора ў Мадрыдзе маніфестацыю перад будынкам германскага пасольства, жадаючы гэтым выказаць сваё спачуванне з прычыны смерці германскага ката.

Адказны рэдактар

Д. ДРАГУН.

Адкрыт прыём падпіскі
НА ШТОМЕСЯЧНЫ ТЭАРЭТЫЧНЫ І ПАЛІТЫЧНЫ ЧАСОПІС
„БОЛЬШЭВІК БЕЛАРУСІ“
(ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ)
ПАДПІСНАЯ ЦАНА:
На 3 месяцы — 9 руб., на 6 месяцаў — 18 руб., на 12 месяцаў — 36 рублёў.
Падпіска на часопіс «БОЛЬШЭВІК БЕЛАРУСІ» прымаецца ўсімі гарадскімі і раённымі аддзеламі «Саюздруку».
ДЫРЭКЦЫЯ «САЮЗДРУКУ».

ТЭАТР І КІНО

Беларускі Дзяржаўны ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга драматычны тэатр імені Янкі Купалы
6 мая «ПОЗНЯЕ КАХАННЕ»
7 і 8 мая «МАШАНЬКА»
Пачатак у 19 гадзін 30 мінут.

Беларускі Дзяржаўны ордэна Леніна тэатр оперы і балета
У памяшканні Дома Чырвонай Арміі
9 мая
«МАДАМ БЕТЭРФЛЕЙ»
(Чыо-Чыо-Сан)
Пачатак у 19 гадзін 30 мінут.

Дзяржаўны тэатр музыкальнай камедыі
У памяшканні Дома Чырвонай Арміі
сёння
«ГЕЙША»
Пачатак у 19 гадзін 30 мінут.

Кінотэатр «Першы»
«ПАЯДЫНАК»
Пачатак сеансаў у 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22 гадз.

Кінотэатр «Беларусь»
«НЕУЛАВІМЫ ЯН»
Пачатак сеансаў у 12, 13 г. 50 м., 15 г. 30 м., 17 г. 15 м., 19 г. 5 м., 21 гадз.

Кінотэатр «Радзіма»
«ПАВЕТРАНЫ ВОЗЧЫК»
Пачатак сеансаў у 20, 22 гадз.

Дзіцячы кінотэатр
«АНТОША РЫБКІН»
Пачатак сеансаў у 10, 12, 14, 16, 18 гадзін.

Упраўленне дзяржаўнага страхавання БССР
ПАВЕДАМЛЯЕ ПРАЎЛЕННІ КАЛГАСАЎ,
ШТО ПА СТРАХАВАННЮ СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧЫХ КУЛЬТУР УСТАНОЎЛЕНА АДКАЗНАСЦЬ ДЗЯРЖСТРАХА ЗА СТРАТЫ АД ГРАДАБІЦЦЯ, ЛІЎНЯЎ, БУР, АГНЮ НА КОРАНІ, ВЫМАЧАК, ВЫМЯРЗАННЯ, ВЫПРАВАННЯ, ЗАМАРАЗКАЎ, ПАВОДКІ, а па страхаванню МАХОРКІ, КОК-САГЫЗА, ХМЕЛЮ І ЛЯКАРСТВЕННЫХ ТРАЎ, апрача таго, і АД ЗАСУХІ.
АБ ГІБЕЛІ АБО ПАШКОДЖАННЯХ ПАСЕВАЎ АД УКАЗАНЫХ СТЫХІЙНЫХ БЕДСТВАЎ ПРАЎЛЕННІ КАЛГАСАЎ АБАВЯЗАНЫ ЗАЯВІЦЬ РАЁННАЙ ІНСПЕКЦЫІ ДЗЯРЖСТРАХА НЕ ПАЗНЕЙ 5 СУТАК З ДНЯ, КАЛІ ЎСТАНОЎЛЕНА ГІБЕЛЬ АБО ПАШКОДЖАННЕ ПАСЕВАЎ.
Упраўленне дзяржстраха БССР.

У нямецкім генштабе

Знадворна — гэта звычайная нямецкая вёска, якіх многа ў берлінскім прыгарадзе. Цагляныя дамы, падобныя адзін на аднаго, доўгавязая чырвоная кірха, якая нібы выцягнулася па стойцы «смірна», перад дамамі аплеценыя дзікім вінаградам кволыя дрэўкі і, абавязковыя для тутэйшых мясц, галубы пад дахам.

Вёска цягнецца ў лес, густы і чысты. Але тут малюнак адразу мяняецца. У гушчары draў—24 бетонныя дамы, страката афарбаваныя і схаваныя ў штучна насаджаным сасняку. Бетонныя дарожкі паміж дамамі прыкрыты галінкамі. Высокія дротавыя плетні, у якіх прапускаўся ток высокага напружання, агараджваючы гэтую вёску ад свету доты, маскіроўка воўчых ям, выкапаных ля дарог і дарожак, — усё апырскана шэра-жоўтай фарбай і амаль непрыкметна для вачэй, нават паблізу.

У гэтай, мірнай на выгляд, вёсцы, вярней, — глыбока пад зямлёй знаходзілася ў часе вайны адская кухня Гітлера — нямецкі генеральны штаб з усёй сваёй гаспадаркай. Афіцыяльна ён быў, вядома, у цэнтры Берліна. Там над будынкам генштаба развяваўся флаг, і пышна апранутыя швейцары бясшумна адчынялі дзверы. Тут, ля вёскі Цосен, не было ні швейцараў, ні флага. Тыя, хто заліў крывёю ўсю Еўропу, як краты, жылі ў земляных норах.

Нямецкі інжынер-электрык Ганс Бельтоў, пажылы ўжо чалавек, які загадваў складанай электрычнай гаспадаркай генштаба і не пажадаў адступіць з нямецкімі войскамі, ахвотна паказвае нам гэтае завядзенне.

Праз падземны ход спускаемся ўніз. Ліфт не працуе, і прыходзіцца доўга кружыцца па сходках вінтавой лесніцы, якая здаецца бясконцай. Нарэшце, мы на дне калодзежа. Перад намі — цэлы падземны гарадок. Доўгія карыдоры, якія разыходзяцца ў розныя бакі, рады пакояў з нумарамі на дзвярах.

Усё ў гэтай адскай кухні Гітлера сведчыць аб тым, што ўдар Чырвонай Арміі быў да такой ступені сакрушальным і нечаканым, што нават работнікаў генеральнага штаба ён застаў знянацку. Стол пакрыт раскіданымі паперамі, картамі, даведачнікамі. У кабінеце начальніка штаба, на рабочым яго стале, валяецца халат, на падлозе — начныя туфлі, а ў пакоі побач з кабінетам — змятая і развaрочаная пасцель. Перад ёю на начным століку—недапітая бутэлька віна, бакалы, горка яблык. Кінуты чамаданы з бялізнай, фатаграфія Гітлера з уласнаручным надпісам і якіясьці сямейныя фото, з якімі немец звычайна не расстаецца.

Аб паніцы генштабістаў красамоўна гавораць і запісы апошніх перагавораў, якія вяліся па тэлеграфных апаратах штабнога вузла сувязі. Мы знайшлі гэты вузел і ўсе яго службы ў поўнай недатыкальнасці. Асветленыя цьмяным святлом, стаялі бясконцыя рады тэлеграфных апаратаў, стрэлкі спыніўшыхся гадзіннікаў паказвалі без дваццаці мінут тры. У гэты час тут абарвалася жыццё. Але, уцякаючы, работнікі генштаба пакінулі дзяжурнага салдата-тэлеграфіста, каб адказваць на выклікі. На дзяжурным апараце, дзе ён працаваў, мы знайшлі апошнія перагаворныя ленты, якія паказваюць, з якім настроем былыя гаспадары пакідалі сваё разбойніцкае гняздо.

Вось урыўкі з гэтых лент (я нічога не мяняю і не дадаю):

— У мяне спешнае на Осло.

— Вельмі шкада, але мы больш не перадаем. Усе паехалі. Я апошні. Праз некалькі гадзін закрываю сувязь.

— Хіба ў Берліне няма нікога, хто-б мог адправіць з кур'ерам?

— Нажаль, няма.

— Божа мой, што робіцца, даваяваліся!...

— Увага! У мяне маланка для вярхоўнага камандавання ўзброеных сіл заходняга аддзела генерал-лейтэнанту Вістэр.

— Мы больш не прымаем.

— Чаму?

— Я сказаў, што не прымаю, і для вас дастаткова. Усе змыліся. Я не магу кожнаму расказваць цэлы раман...

— Я-б хацеў ведаць, якое ў вас становішча.

— Выдатнае, як заўсёды. Паглядзеў-бы ты на мяне — я сяджу ў поўнай ваеннай форме з аўтаматам. Усе ўцяклі, я тут апошні. Настрой ніжэй нуля.

— Ну, а ў Берліне настрой добры?

— Вядома, добры, як заўсёды. Кожны марыць аб мыле і катле, а ў мяне пятля на шыі.

— Ёсць у вас сувязь з Прагай?

— Дурань, ніякай сувязі. Я апошні. Божа, да чаго мы даваяваліся. З Германіяй пакончана ўсё. Рускія літаральна ля дзвярэй. Сяку дрот.

Між іншым, немец і тут астаўся немцам. У апошнюю хвіліну, калі нашы аўтаматчыкі паказаліся ў дзвярах тэлеграфнага зала, у салдата не хапіла духу папсаваць апарат. Ён правільна разлічыў, што не варта паміраць за генералаў, якія, прайграўшы вайну, кінулі яго аднаго ў падзямеллі, і падняў рукі ўгору.

Яшчэ цікавая дэталь кінулася мне ў вочы, калі мы хадзілі па пустых пакоях генеральнага штаба. Гэта рукапісныя таблічкі, якія віселі на найбольш важных тэлеграфных агрэгатах. Яны былі напісаны па-руску, але з памылкамі. Адразу відаць было, што пісала іх не руская рука: «Солдаты! Не трогайте и не порчайте этих аппарат. Это есть очень ценный трофеум вашей Красной Армии». Гэтыя таблічкі напісаны інжынерамі, абслугоўваўшымі электрычную гаспадарку падзямелля. Хоць усім работнікам і ўсяму абслугоўваючаму персаналу генштаба было загадана пад страхам неадкладнага расстрэлу на месцы садзіцца ў машыны і выязджаць, інжынеры справядліва рашылі, што Чырвонай Арміі палохацца ім нечага, залезлі ў падземны сейф бюро часу і вылезлі з яго, калі адышлі апошнія машыны, вывозіўшыя генштабістаў.

Б. ПАЛЕВОЙ.

1-шы Украінскі фронт.
(Па тэлеграфу).
«Праўда», 5 мая.

АТ28214 АДРАС РЭДАКЦЫІ: г. Мінск, вул. Пушкіна, 55, 3-ці паверх. Тэлефоны: Адказнага рэдактара—149, Адказнага сакратара—150.